

Szent Ferenc és felfrissítő népszerűségével

Szent Ferenc Hírnöke

HITBUZGALMI HAVI FOLYÓIRAT

assisi Sz. Ferencz tiszteletének és III. rendjének terjesztése,
a katolikus vallás-erkölcsi élet ápolására.

MEGJELENIK MINDEN HÓNAP ELSŐ NAPJAIBAN.

Főszerkesztő: *Trefán Leonard*, sz.-fer.-rendi áldozár Kolozsvárt.
Társszerkesztők: *Kiss Arisztid*, sz.-fer.-rendi áldozár Budapesten,
Unghváry Antal, sz.-fer.-rendi áldozár Baján.

AZ IGAZI SZERETET.

Egy híres német író azt mondja, hogy ha föl akarjuk magunkban szítani a megfogyatkozott vallásos érzést s lendületet kívánunk adni eltörpült gondolatainknak, hogy akkor térjünk be a Vatikán sixtinai kápolnájába. E kápolna falaira vetítette Michel-Angelo a keresztény hitnek nagy igazságait oly képekben, melyek a kinyilatkoztatáshoz méltók. E falakról szól hozzánk az igazság fölséges hősköltevény gyanánt; e falakról merednek lelkünkbe a próféták, nem úgy mint ahogy mi azokat kis bibliánknak emlékei után magunknak elképzeljük, hanem mint valóságos hősök; e falakról árad lelkünkbe a szent történeteknek eleven élete; azok, akik ott szerepelnek, azok

nem gyöngye, szegényes alakok, hanem félistenek. Ó be jó ott lennünk, ott, hol minden nagy, minden fölséges és isteni! Nem is csoda, hogy e környezetben mi is megerősödünk s hősiessé lelkünké leszünk!

Igy értette azt az a német író, hogy a sixtinában a hit szárnyra kel. S ugyan hová menjünk a megfogyatkozott szeretettel, hogy azt fölpezdítsük? Miféle muzeumokba, templomokba zárándokoljunk? mily alakoktól, rajzoktól, képektől kérjünk a meggyengült szeretetnek sugalmazást, lelket és tüzet?

Erre is azt mondom, menjünk oda, hol a szeretet isteni kialakításban jelent meg; menjünk oda, hol oly formát öltött, amelyet Isten gondolt neki s amelyről tudta, hogy meghódítja az emberi szíveket.

S hol jelent meg a szeretet isteni kialakításban?

Ha a *természetes rokonszenvhez* mentek, mely a kedves gyermeket becézi, mely szereti a barna vagy a kék szemet s eléldelleg az arczoknak bársonyán, üvegházba tévedtetek; ott pálmák nem nőnek. Az érzéki rokonszenv szalmatűz; tűz, melyet letarolt virágból élesztenek. A rokonszenvnek szárnyai rövidek; szeretete inkább kedvtelés; áldozatokat nem ismer, mert önző. — Ha az arcz rózsái hervadnak s az élet őszre beköszönt; az érzéki szeretet is fázékony lesz s nem talál már mit szeressen az emberen, hiszen az arcza halavány, a szeme kialudt, a termete lekonyult; mit szeressen hát rajta? Olyan ez a szeretet, mint a kóbor méh őszkor, nem talál már virágot, melyre szálljon. — Ahol a szegénység ijeszt, s a nyomoruság lakik, ott ez az „ámor“ beteg, szenvedélyének ijja gyöngye, hurja laza, nyilai nem gyujtanak. Ez érzéki szeretetnek melegétől nem lesz tavasz a földön, hanem tél. Pedig a szeretetnek tüzesnek, erősnek, küzdelmesnek kell lennie, mely legyőzőn rokonszenvet, ellenszenvet, gyűlölséget, betegséget, nyomoruságot, halált. No ilyet a rokonszenvnek földjén nem találunk!

Ha elküldtök *az anyai szeretethez*, oda szívesebben elmegyek. Ott meleg szívből langyos forrás fakad, meleg kertet öntöz. Igaz, hogy zárt kertet. Kis oázis a család a pusztában; kedves, meghitt kör a szívtelen, önző emberáradatban. A család puha fészek; puha igen, de kicsiny; kevesen férnek el benne. Az anyai szeretetnek szárnyai szintén rövidek; kevesen szorongnak alattuk. Szeretetének határait a vérrokonság vonja meg s ahol az megszakad. ott ő sincs otthon; az nem az ő kertje, nem az ő fészke.

Ha elküldtök *a fajszeretethez*, vagy az emberiség öntudatát ébresztitek föl bennem, érzem, hogy ez a hur is hangos bennem. Testvérem mindenki, aki mondja: homo sum. Ember és testvér, két szó, egy valóság. De itt is sok a hiány, sok a baj. A közös törzsön, mely a faj s az emberiség szeretetét hordozza, erdő nő; ágai eszkimók, négerrek, angolok és burok, németek és francziák. Nemzetek érdekei, fajok harcjai dülnek köztük. — Bizonyítani kell már, hogy ezek mind testvérek, mert nem úgy éreznek, mintha testvérek volnának; tudomány kell hozzá, mely az öntudatot ápolja. Jaj a szeretetnek, melyet tudományra bíztok.

Ime szeretetünk szükkeblü, kicsinyes, bármerre nézzünk!

Hagyjátok el; ne botorkáljatok itt lent! Ha a szeretetnek ujjászületését keresitek, azt ne a szemekben, ne az arcokon, — ne puha fészekben s a humanizmusnak tézisei közt keressétek; ott meg nem találjátok. Keressétek ott, hol a szeretet tüzes; tüzes attól a *tűztől*, mely nem üveg-házakat, hanem világot melegít; keressétek ott, hol a szeretetben *lélek* van, mely áldozatokat is tud hozni! *Szárnyalás* kell az igazi szeretetnek, mely szárnyainak árnyékával is enyhülést, üdülést hoz a szenvedő világnak; *extatikus lendület* kell neki, mely repülni tanítja az áldozatnak szerafjait, — mely mint Mózes énekének sasmadara „provocans pullos ad volandum“, fiókjai fölött repked, s ébreszti bennük a vért, mely magasba tör.

Erre nem elég a *rokonszenv*, nem elég az *anyai*, nem elég a *fajszeretet*; erre *isteni szeretet* kell. Isteni, mely minden embert faj, nyelv, nemzeti különbség nélkül, — minden embert, szegényt, beteget, szomorut, kétkedőt szeret. Isteni szeretet, mely az egész embert, testét és lelkét, szívét és idegét gyógyítja. Csak isteni szeretet való az embernek, mert emberi kín csak isteni szeretetből enyhül. Különös, de igaz: a szenvedő embert csak isteni szeretet képes meggyógyítani egészen. S ugyan miért? Azért, mert minden emberi kínban s bajban a test s a lélek is szenved; lélek és ideg, szív és test kinlódik. Minden emberi bajban a lélek is elborúl, a szív is szomorú: minden kint tehát csak az a szeretet gyógyít meg igazán, mely nemcsak a testet, hanem az elhaló reményt, az elborult lelket is tudja gyógyítani!

Ezt megtette az isteni szeretet. Nem oszlatta el a kint, a bút, a bajt, — nem számüzte a szegénységet s a nyomoruságot, s mégis meggyógyította valamennyit, mert harmóniát, szent békét, megnyugvást hozott közéjük. Éjjel jött, télen jött, barlangban lakott, szegénységbe öltözött. Nem hozott magával fényes menyországot, nem melegítő nap-sugárt, nem puha jászolt, nem hímes takarót; egyet hozott magával: angyali éneket. Éjbe, télbe, szegénységbe, elhagyatottságba harmóniát hozott; harmóniát a szenvedőnek, még akkor is, ha gyógyithatlan; harmóniát a vaknak, ha szemét megnyitni nem is bírjuk; harmóniát az árvának, ha anyját vissza nem is adhatjuk; harmóniát a haldoklónak, ha életének hervadó őszét tavaszszá át nem is változtathatjuk.

Ezt a szeretetet hozta közénk az Úr; ez az az isteni szeretet, mely mindent gyógyít, enyhít, — mely minden bajra ír!

A szentek is így szerettek, szerettek isteni szeretettel, ez ömlött el rajtuk, ez gyakorolta azt a bűbájt, azt a mély benyomást, mely lelkükből embertársaikra vetődött.

S ha szeretetről, még pedig isteni szeretetről van szó,

melyet Krisztus hozott le közénk, az senkinek szívében sem fogamzott meg oly tüzes szenvedélylyel s a külső embert is annyira átalakító csodaerővel, mint a milyennel Assisi Sz.-Ferencznek szívében égett s szívéből sebeiben kiverődött. De nem is volt szent öröm, béke, kedvesség, harmónia oly nagy Krisztus Urunk valamely szolgájában, mint amilyen eláradt Sz.-Ferencz lelkében. Ezt jeleníti meg az a florenczi kép, melyet Fra Angelico festett. Sz.-Ferencz szegényes ágyon fekszik, karjait mellén keresztbe teszi, körülötte a szent szegénység s az egyszerűség ünnepe: de az ágy előtt áll a megtestesült szépség, az Isten angyala s hegedűjén hűz édes dallamot az elragadtatásban fekvő Sz.-Ferencznek. Tudjátok mily dalt hűz? Himnust-e, zoltárt-e? Eltalálom, — huzza a szent szeretet „énekeinek-énekét.“

Tanuljuk meg ez éneket s csitítsuk el vele mindenekelőtt saját szívünk bajait, hogy azután más szenvedőket is megenyhithessünk. Teremtsük meg magunkban *a béke s az öröm harmoniáját*, hogy másokat is részesithessünk benne. Menjünk szerteséjjel a világban s énekeljünk szeretetből. Sok a meghasonlott, a diszharmonikus lélek; azoknak harmónia kell. Az *árvának élete diszharmonia*; elpattant legédesebb s legbeszédesebb húrja; nincs anyja; szerssük őt; ha szeretjük, összekötjük az elpattant hűrt, s az azt zengi majd neki, hogy mégis csak szeretik őt. — A *szegénynek élete diszharmonia*; a kietlen s kegyetlen élet bűg neki szomorú éneket, énekel, amilyen a vihar éneke; öntsünk lelkébe megnyugvást; áraszsunk szívében, — mely sötét! — karácsony-éji fényt s akkor abban a lélekben is megcsendül az angyali éneknek nekünk való akkordja: béke a földön a jóakarató embereknek. A *vígasztalan haldoklónak élete diszharmonia*; közeledjetelek szeretettel hozzá, de olyannal, mely elhaló életében is napsugár és öröm legyen; olyan szeretettel, mely a földi élet szomorú haldoklásában is örök életről tud beszélni; olyan

szeretettel, mely az élet telében örök tavasz pacsirtadalát zengi; télen pacsirtadalt. — *A pinczelakások nyomorultjainak élete diszharmonia*; ne küldjetez oda szeretetet, mely világias és földi s a pinczelakásból még sem bir palotát varázsolni; a földi szerencse napsugara ne tánczoljon végig fényes napfoltokkal azokon a kiaszott alakokon; küldjetez oda szeretetet, mely más világosságból táplálkozik, a mely a szenvedés sötétségében is derült.

Testvéreim, ezzel az isteni szeretettel járt sz.-Ferencz s jóllehet szegény volt, mégis énekelt; sőt éppen azért, mert Krisztus szegénye volt, azért énekelt. Ezzel az isteni szeretettel járjunk mi is s boldogulunk magunk s boldogitunk másokat. Hogy is ne? Hiszen az evangelium szerint a szeretet a legnagyobb parancs; — az apostol szerint a szeretet fölülmúl minden tudást; — a történelem tanúsága szerint, a szeretet hordozza a műveltséget és saját tapasztalatunk szerint, csak az él boldogul és lelkesen, aki forrón s igazán szeret.

Prohászka Ottokár.

A SZENT SZEGÉNYSÉG BAJNOKA.

Vatikánban szendereg a pápa
Belefáradt dologba, imába . . .

Álom száll le rája:

Látja, mintha dölne lateráni János
Nagy bazilikája.

Látja... reszket, borzadály e szender...

De ki jő ott? egy szikárka ember,
Umbria szegénye:

Assisi Ferencz az, a kereszttel ékes
Inség völegénye.

S mintha rögtön óriássá válna,
Támogatja Atlasz erős válla
Roskadozó várát;

Pápa Gergely* ébred, szívéen az
örömnök

Napsugára jár át.

Mert *való* lett álma tündér képe:

Az a szegény trónja elé lépe.

Fény lebeg körülé . . .

Fény melyet borongós *hat század* nevééről
Még le nem törüle.

„Oh te vagy hát? szől vigadva Gergely,
Soh'se térdelj, jőjj szívemre, kelj fel!
Minap elűzélek . . .

S most, mi nagy, mi jó vagy, álomban
sugalta
Nékem a Szentlelek!”

„Vedd az áldást rendi reguládra.
Vedd a nagy szót mennyihlette szádra:

Éljen a szegénység!

A pazar puhultság rothadó korában
Ez az egy reménység!!”

*) III. Inceze pápa volt; a költő itt csak írói szabadságával él.

S hangzik e szó jó Ferencznek ajkán:
 „Szent szegénység, légy növelő dajkám
 Légy te harszi zászlóm!
 Sárba fúlta szellem, rab arany bilincsen
 Nyügi Sion gyászlón!”

„Szüld te újjá a keresztény lelket,
 Kinek a kincs ördöge hízelt
 S lelőké a porba . . .
 Salbigensek ajkán dörgi: vész az egyház
 Bünbe van tiporva!”

„Lássá föld, ég: hogy a szeretetnek
 Hős hadára hurkokat nem vetnek
 Kincsei a rögnek!
 Hogy a tiszta szívek a szabad
 szegénység
 Dús egére szöknek!”

Felszökének! s mint a nap sugára,
 Mely a földet tisztogatva járja,
 Elüzi a felhőt:
 Ugy ahős szegény had, szent Ferencz
 nyomában
 Intve, gyújtva feljött!

S ujra épül vára Vatikánnak,
 Oszlopként mind alája állnak
 Szent Ferencz vitézi . . .
 Zeng Sion leánya s élők példafényét
 Elbűvölve nézi.

Leng a zászló, győz a kores világon . .
 S mint a gerle száraz őszi ágon
 Új tavasz-reményt költ:
 Ugy kel a *szegénység* hívó szózatára
 S virul a kemény föld.

S már Ferenczre vár győzelmi bére . . .
 Szép szeráf leng Alverno hegyére
 Lángoló nyilával,
 Int az Úr! s hasonló lesz a föld
 szegénysége
 Dús-szegény Fiával!

Mint a róza, öt pirosuló kelyhvel:
 A keresztől öt ragyogó sebhely
 Szórja rája lombját . . .
 Mig Ferenczet égő égi szeretetnek
 Lankadasi nyomják.

Hejh szegénység drágalátos kincse!
 Bajnokodra róza-bimbót hints le
 Szállj le, szállj le rája!
 Hatnagyszázadára mosolyogj dicsőség
 Örök koronája!

. S. I.

A HARMADRENDI TESTVÉREK ÉLETE.

2. Kik léphetnek szent Ferencz harmadrendjébe?

A férjezett nők csak férjeik előleges tudtával és beleegyezésével vehetők fel, kivéve, ha a gyónató atya más eljárást tartana szükségesnek. Kérdés, vajjon a szabályzat határozott beleegyezést követel-e a férjtől, vagy pedig elég-e csak a hallgatag beleegyezés vagy a legvégső esetben a „nemtörődés.“ A tapasztalat legtöbbször azt mutatja, hogy a férjezett nők férjeik határozott beleegyezését a legritkább esetben nyerik csak meg, még olyan férjektől is, akik egyébként nem idegenkednek a katolikus vallásos élet nyílt megvallásától sem. A hitetlen férj egyszerűen megtagadja beleegyezését, a közönyös, a langymeleg hitű pedig kérdi: mire jó az? mi szükséged van rá? A legtöbbje pedig — hallgat, gondolván, hogy majd az idő elfeledteti nejével a belépési szándékot.

Mi tehát a teendő? Ha a férj határozottan megtagadja a belépést, feltétlenül vesse magát alá a nő férje akaratának. Gondolja meg, hogy ő a „férj törvénye“ alatt él. Nem is volna tanácsos ily esetben a beleegyezést erőltetni, nem nyerne vele semmit s a rendi élet kötelme folytonos zsörtölődések, surlódások forrása lenne. Különösen áll ez a vallástalan férjnél. Azért legyen rajta a nő, hogy első sorban a vallás felé hajlitsa férje szívét, használja fel e czélra

mindazon eszközöket, melyekben a vallás kifogyhatatlan, találékony és gyöngéd. Ha a talajt elkészítette annyira, hogy a férj a bensőbb keresztény élet nyilvánulásaitól nem idegenkedik, akkor álljon elő újra kívánságával.

Az akadémikuskodó megjegyzések pedig, amelyeket a nő férjétől hall, nem a beleegyezés hiánya. A leggyakrabban előforduló eset ez, s inkább évődés, vagy a házi fennhatóság fitogtatása az alapja az akadémikuskodásnak. Ez tehát ne tartsa vissza a nőt a harmadrendbe lépéstől. Ugy szintén beleegyezésnek vehető a „nemtörődömség“ is. Bizony némelyik élete végeig is várhatná férjének határozott beleegyezését, még sem kapná meg.

Mindezekben mégis kérje ki a gyóntató atya tanácsát, aki, mint kevésbé érdekelt fél határozottabban ismeri fel a beleegyezés és a megtagadás közötti különbséget.

Az ifjak, akár szülők, akár gyámok gondviselése alatt élnek, ezek határozott beleegyezésével léphetnek csak be a harmadrendbe. Ha azonban nagykorúságukat elérték, szabadon tehetik azt, mégis ajánlatos, hogy szülőik iránti tiszteletből kérjék azok jóváhagyását, ugy szintén a gyóntató atya tanácsát.

Világi áldozárok minden engedély nélkül, a tökéletesebb élet utáni vágytól indítva lehetnek tagjai sz.-Ferencz atyánk harmadrendjének. Sőt kívánatos is, hogy minél többen jöjjenek közülök szt.-atyánk családjába! Magasztos élethivatásuknál fogva épen ők a legalkalmasabbak arra, hogy szóval és tettel terjesszék az egyszerűség, önmegtagadás, lemodás szellemét. E tekintetben is mintául áll előttünk a külföld, ahol a világi áldozárok örömmel sietnek szent-Ferencz atyánk zászlajához, s nagy kegyelemnek tartják azt, hogy e nagy szentnek gyermekei lehetnek. De él bennünk a remény, hogy hazánkban is meg fog szaporodni az egyház egyik legeszményibb szentjének tábora, s az eszme, melyet szent atyánk szóval és példával hirdetett, mely korunkban a leghivatottabb a társadalom regenerá-

cziójára, megtalálja lelkes zászlóvivőit a püspöki trónokon és a plebániákon!

Kell továbbá, hogy a rendbe jelentkező legalább tűrhető anyagi helyzetben legyen. A kenyérkeresés tulságos gondja, a nyomasztó szükség soknak szívéből kiölte nem csak a magasabb keresztény életre való törekvést, hanem meggyengítette, megrázta a szükölködőben a vallás iránti hitet, bizalmat ernyedtté, csüggedővé tette a nyomor. — Ugyanazért nem vehetők fel azok, akik nem tudják kimutatni, hogy van biztos kenyérkeresetük, s mások támogatására nem szorulnak. Ilyenek az alamizsnából élők, a vándorlók, s általában azok, akiknek nincs állandó lakhelyük, nincs megállapított foglalkozásuk. Szent-Ferencz atyánk mindig ezt tartotta szem előtt, a jelentkezők felvételénél. Már maga a rend szelleme is úgy hozza azt magával. Mit kíván ez a szellem? Lemondást, önmegtagadást. Ki gyakorolhatja ezt inkább: az-e, akinek van miről lemondani, s a jólétben önmagát megtagadni, vagy az, akinek semmije sincs, amiről lemondani, s egész élete nélkülözés? Az utóbbiakra lelkesítő, buzdító az előbbieik példája, szebben beszél és vigasztal az minden szónál, midőn a jólétben élő Krisztus szellemétől vezéreltetve mindinkább törekszik szegény lenni. Azután a harmadrendi ennek az eszmének a *harczosa*, *hírnöke* szóban is. Hogy valaki e téren eredményeket érjen el, szükséges, hogy szavának *sulya*, *tekintélye* is legyen. Már pedig koldusnak, földönfutónak, mások kegyelméből élőködőknek hol van a tekintélye? Önmaga nem példa arra, hogy a szegénységet, az önmegtagadást megszerettesse, feleletül csak azt nyerheti: könnyü neked *vizet* predikálnod, mert nem ihatsz mást, mint *vizet!* Vagyis: szavadra adnánk valamit, ha hozzánk hasonló sorsban volnál s mégis szegényül akarnál élni. Ime ez az indoka, hogy az ilyen jelentkezők a harmadrendbe fel nem vétetnek.

Mit szóljunk a cselédekről, szolgálatban levőkről? Sok jámbor, istenfélő, hitéletben kiváló cseléd van. Ezeknél az

alap meg van, hogy lehessen rá építeni. Igen, de nagyon változékonyak életkörülményeik; ma itt, holnap ott. — A kenyér soha sem biztos, a gazdának szeszélye, rossz kedve elég arra, hogy szegény minden segítség, támasz nélkül álljon a nagy világban. Belesodortatik a forgatagba, s ha csak nincs eléggé megedzve lelki ereje, elvész. Ez az élet nem alkalmas arra, hogy betöltse rendi hivatását. Azután a legtöbb helyen még a legfontosabb vallási kötelemek teljesítésére sem nyújtanak módot a cseléd tartó gazdák. Szent misére, predikációra, de hogy eresztenék, mert hátha az alatt a fél-, vagy egy óra alatt összedőlne a háztartás! Meg hogy minden hónapban egyszer mint rendi tag a szt.-gyónáshoz és áldozáshoz járulhasson, az meg merőben lehetetlen! Mintha nemcsak testi fáradságát, hanem lelkét is bérbe fogadták volna a szegény cselédnek, vagy mintha ezek lelkéről nem kérne tőlük szigorú számot az örök Biró? Sok helyen még imáját sem végezheti, romlott cseléd társai kigunyolják, lenézik, százféle apró szekaturával keserítik életét. Szomorú valóság ez, különösen itt az ország fővárosában.

Tehát kizárjuk-e őket e nagy kegyelemből? Tegyük különbséget. Azon cselédek, kik állandóan vannak szegődtetve valamely urasághoz, vagy más nagy uri házhoz s nem forog fenn, legalább egyhamarjában nem, a változás esete, a mi legtöbbször úgy is csak az ő viseletétől függ az ilyen helyeken, s biztosítva vannak afelől, hogy nemcsak vallási kötelességeik teljesítésében nem lesznek akadályozva, hanem a harmadrend szabályait is betarthatják, minden nehézség nélkül felvehetőek. Hát a többi jámbor cseléd, aki nincs ily szerencsés helyzetben, hogy állandóbb foglalkozást nyerhetne, elutasítható-e? Tőlük függ, s azon határozott ígéretüktől, hogy *csak tisztességes, vallásos katolikus helyen fognak mindig szolgálni*, ha mindjárt kevesebb fizetésért is. Mert csakis ezen helyeken vannak kellőleg biztosítva arról, hogy nemcsak hitük szerint élhetnek háborítatlanul, ha-

nem a hitéletben való előmenetel elől sem zárják el tőlük az utat. Tehát e két föltétel okvetlenül megkivántatik a belépéshez. Mindazáltal akiknél e feltételek hiányoznak, nem utasítjuk el föltétlenül, hanem reményt adunk arra az időre, amidőn szerencsésebb helyzetbe jutnak, hogy szolgálatuk nem lesz akadály a rendszabályok pontos betartásában. Addig is ajánlunk nekik valamely jámbor társulatot, melynek szabályait könnyebben megtarthatják.

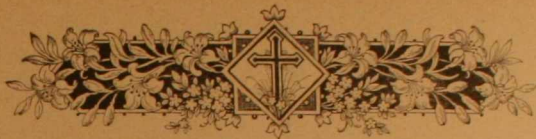
Munkások, iparosok, kik önállóan foglalkoznak, minden nehézség nélkül felvehetők. Azonban az iparos segédekre és a munkásokra nézve, kik a munkaadóktól függnek, ugyanazon feltételek kivántatnak, mint a cselédekénél. Egyáltalán, ha a munkásokban él nemcsak a vallásos buzgóság, hanem a tökéletesebb élet utáni vágy, akkor rajta lesznek, hogy elgördítsék az akadályokat, melyek életkörülményeik folytán elzárják az utat a rendbe lépés elől. Minél több munkás jelentkezik, annál jobb! Hadd vigyenek be a műhelyekbe, a gyárakba *világosságot*, melynek fényénél ne csak a helyzetük nehéz voltát, zordságát, ne csak fáradtságuk silány anyagi eredményét, s néha a vele járó nélkülözést lássák meg, hanem lássák meg a munka dicső, nemesítő voltát, melyet az Isten egyszülött fia Jézus Krisztus felszabadított az átok alól, midőn szent kezeibe vette a szerszámot s megkérgecsültek azok a kezek a munkában; lássák meg, hogy nem ezért a mulandó életért dolgozunk, nem mulandó fizetésért fáradunk, hanem az *örökkévaló javakért*. Mit érne az ember szorgalma, ha a világ összes palotáit, kincseit, élvezeteit megszerezné is, lelkét pedig elveszitené! Lássák meg, hogy türelmüknek, szenvedésüknek elismerő koszoruját nem a földön osztogatják! Ha a munkás vissza-vissza vágyik a régi jobb világba, ne felejtse el, hogy ezzel vissza kívánja azt a vallásos szellemet, mely a mi régi iparosainkat, munkásainkat éltette és boldoggá tette. Az a szellem nem engedte meg a fényüzeést, nem engedte meg a földi élvezetek hajszolását.

Végül szent Ferencz atyánk harmadik rendje nem ismer és kizár minden rang és állás különbséget, mert ez ellenkezik az Ur Jézus alázatos szellemével, s így a harmadrendével is, mely annak a szellemnek szolgálatában áll. A társadalmi bajoknak egyik főforrása a kasztrendszer, az a válaszfal, mely az embereket rang és állás szerint elkülöníti. A kereszténység szelleme mindig kárhóztatta ezt, és küzdött ellene. Az egyháznak majd kétezer éves multja nem más, mint története ama törekvésnek, mely a szakadékok és mélységek fölé építgette az összekötő arany hidakat, mely megindítsa az összeköttetést az ember és ember között; de története annak az igyekezetnek is, hogy az emberi gőg hányszor rontotta le ezen hidakat! Az a forrongó elem, mely a mai állapotokért az egyházat teszi felelőssé, mely Isten nélkül akarja világboldogító törekvéseit diadalra juttatni, nem gondolkodik igazságosan, mert nem olvasta a történelmet. Szegény vakok ők, akik nem akarnak látni. A 13. század társadalmi mozgalma fényes beigazolása annak, hogy a krisztusi szellem győzelmével hullott csak le a korlát, mely a szegényt a gazdagtól elválasztotta. Ma is csak így lehetséges, ma is csak úgy van szükség e szellem ápolására és terjedésére, mint a 13. században! Szent Ferencz atyánk újra köztünk jár szeráf-szeretetének szellemével, újra hirdetik a lelkek egységét, újra csinálja az arany kapcsot: az önkénytes szegénységet, lemondást, a bűnbánó életet, mely egygyé teszi, egy eszmétől hevíti a gazdagok és szegények sziveit, összehozza azokat, akiknek az örök cél elérésében együtt kell tartani!

(Folytatjuk.)

P. Kiss Arisztid.

SZERAFIKUS SZ. FERENCZ OFFICIUMÁBÓL.

Karének I. Vecsernyére.

(Proles de coelo prodit . . .)

*Ferencz, mint egy égből szülött,
Sok új s csodás dolgot teszen;
Világot gyújt a vak fölött
S száraz lábbal jár a vizen.*

*Kereskedik Egyiptomig
S élhetne bár dúsgazdagul;
Szegénygé lesz a lábnjomig
Nélkülözök vigaszaul.*

*Mint egykor az apostolok,
Egy új világ élére áll:
Krisztusnak ő áldozni fog
A szegénység tanyáinál!*

*„Három lakást építeni!”
Mint szt Péter fogadja fel;
Szintén ez ád példát neki,
Hogy örökét is hagyja el.*

*Törvény, próféták és malaszt
Íránt teszen szolgálatot:
A Hármas Rend hűn végzi azt
S ül nagyszerű ünnepnapot.*

*Midőn hármás vendéglakát
Erényekkel disziti fel
S a boldogok szívéen oltárt
Krisztusnak hű tanyát emel.*

*Kapunk, házunk és sirlakunk'
Atyánk, Ferencz! lásd s itt virrassz;
S mert Évától is származunk:
Bán álmából fel-felriassz.”*

Imecs F. Jákó.

A SZENT KERESZTÚTI ÁJTATOSSÁGRÓL.

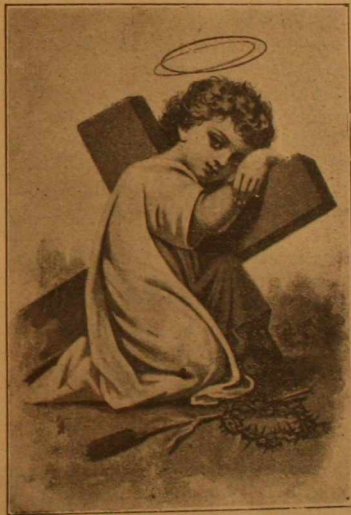
Ludolf karthauzi szerzetes írja egy szent életű férfiuról, hogy ez nagyon óhajtozott a lehető legtökéletesebben szolgálni az Istennek, de nem tudta elgondolni mi lenne az Ur előtt a legtökéletesebb szolgálat. Buzgó imával fordult tehát az Istenhez, hogy ezt neki kinyilatkoztatni kegyeskedjék. Az Ur meghallgatta jámbor szolgájának kérését és egyszer ima közben megjelent neki az Ur Jézus sebekkel borítva, mezitelenül, vállán a nehéz kereszttel és így szólt: „A legkedvesebb és legtökéletesebb szolgálat előttem az, ha az én buzgó hiveim keresztemet vinni segítik, a mit úgy tehetnek meg, ha engem összes kinjaimban és szenvedéseimben elmélkedéssel kísérnek és azokat szívükben velem érzik.” Ezeket mondva eltűnt.

Valóban kedves olvasó! nincs kedvesebb szolgálat az Isten előtt, mint a megemlékezés Jézusunk keserves kinszenvedéséről. Ezt bizonyítják az Ur Jézusnak nemcsak a főtebb idézett szavai, hanem az Ő bánatjeljes sóhaja is rettenetes kinjai között, mellyel az embereket részvétre hívta föl szenvedései iránt, így keseregve Jeremiás prófétánál: „*Oh ti mindnyájan, kik átmentek az úton, tekintetek ide és nézzétek, van-e olyan fájdalom, mint az én fájdalom?*” Az Ur tehát óhajtja, hogy részvétellel elmélkedjünk az Ő értünk elviselt nagy szenvedéseiről. Tudták ezt jól a szentek mind, azért nem is találunk közöttük egyet sem, kinek mindennapi kenyere az Ur kinszenvedése fölötti elmélkedés ne lett volna. És ép ez tette őket szentekké, minthogy a Jézus szenvedéseiről való elmélkedés az a forrás, melyből minden erények fakadnak, ezen elmélkedés nélkül senki sem lehet szent életű és erényes. Mert, hogy csak egy-két erényt hozzak föl, mikép vehetnők föl keresztünk és követhetnők az Urat, ha csak elmélkedéseink által tisztán nem látnók édes Údvözítőnk szenvedésének útját? Hogyan szerethetnők az Ur Jézust, ha csak az elmélkedés szárnyain fölemelkedő, kutató elménk, nem szemlélné a kereszten vonagló, mélyen égető isteni szeretetet? Hogyan bánhatnók bűneinket, ha csak a bűn végnélküli nagyságát és óriási romboló erejét élénk nem tárná az Ur kinszenvedésének titka, a hol látjuk, hogy azt csak egy porig — gyalázat fáig leereszkedő Isten mindenható ereje volt képes megtörni? Hogyan viselhetnők békével szenvedéseinket, ha csak a kereszt előttünk nem állna, melyre — mint hajdan a zsidók a rézki-

gyóra — föltekintve, rögtön meggyógyulnak szenvedéseink marásai, látván az ártatlanságot szenvedni? És így tovább végnélkül számlálhatnám el az erényeket, melyek a keresztfából, mint töizsből sarjadoznak ki és hoznak csodaszép virágokat. Nagyon érthető tehát, miért oly kedves Isten előtt az Üdvözítő kinszenvedéséről való elmélkedés.

Ezen csodás hatása az Ur kinszenvedése fölötti elmélkedésnek volt szülő anyja a szent kereszt úti ájtatosságnak. Mert, hogy a léleknek ezen oly annyira üdvös és Isten előtt kedves elmélkedése könnyű és kellemes legyen, kitalálták a jámbor lelkek a szent kereszt úti ájtatossá-

got. Ezen ájtatosság tulajdonképen nem egyéb, mint az édes Üdvözítőnek lélekben való követése keserves kinszenvedésének útján, melyet Pilátus udvarától egész a Kálvária hegy csucsáig megtett. Hogy lelkünk könnyebben belemerüljön Megváltónk kinjainak szemléletébe

nem hozza föl Júdás árulását, Péter megtagadását, sem Jézus egyéb szenvedéseit, melyeket az utolsó vacsorától kezdve egész Pilátus ítéletéig elviselt. Csak ott kezdi Krisztus szenvedésének megfontolását, midőn az Üdvözítő Pilátus udvarából vállán a kereszttel fájdalmas útjára megindult és minthogy az Urat ezen úton követi, azért nevezzük keresztúti ájtatosságnak.

Ha eredetét kutatjuk ezen ájtatosságnak, úgy találjuk, hogy az ősrégi. Már a bold. Szűz Mária és a szent asszonyok, kik az Üdvözítőt keresztútján nyomon követték, végezték ezen ájtatosságot, mert az Ur

a kereszt út 14 képben állítja elénk mindazon gyötrelmeket, melyeket az Isten-ember ezen fájdalomteljes úton elviselt, A keresztút nem tárja elénk Üdvözítőnk összes szenvedéseit, mert pl. nem emlékezik meg Urunk vérizzadásáról, megostoroztatásáról és kigunyoltatásáról,

eltemetése után a hagyomány szerint sokszor járták végig ezen utat sirva az édes Jézus kinjain. Későbbi időben a jámbor lelkek, kik nagyon jól tudták, mily kincsek vannak elrejtve az Urunk kinszenvedése fölötti elmélkedésben, ugyanezt tették. A kik pedig távol voltak a szent földtől, képekkel, jelekkel iparkodtak a kinszenvedés egyes jeleneteit emlékezetükbe idézni. Kitűnt ebben különösen szent Ferencz Atyánk, ki minden vigaszt abban találta, ha az üdvözítő kinjain sirhatott. Alverna hegyén keresztet állított magának és elmerülve a keresztre feszített szemléletébe, részvétének sokszor oly hangos sirással és zokogással adott kifejezést, hogy egy nemes lovag, ki ily alkalommal arra járt, azt hitte, hogy a rablók kezeibe esett. De szent Atyánk lángoló szeretetének még ez sem volt elég. Midőn márkifogytak könnyei, a szomszéd hegyeket és sziklákat hívta föl, hogy helyette sirjanak az Üdvözítő szenvedései fölött. És csodálatos dolog! Isten rendeléséből a máskép kopár és kiaszott hegyek és sziklák oly bőséges vizet könnyeztek ki, hogy a víz lefolyva oldalaikon kis patakokban csergedezett sz. Atyánk lábaihoz, kit ájulva vittek czellájába.

Szent Atyánk ezen mély áhitata az Üdvözítő szenvedése iránt érdemelte ki bizonyára azon kegyelmet, hogy Isten az ő rendje által adta a világnak a szent keresztüti ájtatosságot. Végeztek ugyan — mint említém — régebben is keresztüti elmélkedéseket, de a keresztút mai alakja a Ferenczrendnek köszönhető. A Ferenczrend ugyanis, mely már több, mint 600 éve bírja Palesztina szent helyeit, kezdett először a jeruzsálemi szent keresztút módjára máshol is keresztútakat állítani, hogy így azok is végig járhassák Üdvözítőnk szenvedés-helyeit, kiknek nem volt módjukban a szent földre menni. A jámbor anya pedig az Egyház, kinek leginkább a szívéen fekszik, hogy gyermekei az érényekben előhaladjanak, nem hagyhatott figyelmen kívül egy ily, az érényeket annyira tápláló ájtatosságot; nemcsak ajánlotta folyton a keresztút végzését, hanem buzdította is gyermekeit arra, számtalan lelki kegyelmekkel halmozván el ezen oly annyira hasznos és jámbor áhitatot. Mindjárt kezdettől fogva ellátták a római pápák a keresztüti ájtatosságot a jeruzsálemi stációk bucsuival, úgy, hogy a ki kellőképpen végzi el a keresztútát, annyi teljes és nem teljes bucsukban részesül, mintha Jeruzsálembé menne és ott az Ur valódi keresztútját járná be. Ez pedig nagy lelki kincs, minthogy a jeruzsálemi keresztút igen sok teljes és nem teljes bucsukkal van ellátva. Tehát a keresztút ájtatos végzése által nemcsak az érényekben teszünk nagy haladást, hanem teljes bucsut nyerhetünk a magunk részére, a többi teljes bucsukkal pedig igen sok purgatoriumbeli lelket szabadíthatunk meg kinjaitól, minthogy ezen bucsuk a meghaltakra is alkalmazhatók. Ezen óriási lelki haszon utánj vágy csakhamar elterjesztette a világon a keresztüti ájtatosságot. Egyik

keresztút a másik után jött létre, úgy hogy manapság nincsen egy helység sem, a hol Kálvária, vagy legalább a templomban keresztút ne lenne. És minthogy a Ferencziek voltak ezen lelkileg oly üdvös áhitatnak kezdeményezői, az apostoli szentszék kiténtette őket azzal, hogy rájuk bízta az összes keresztútak fölszentelését, ugyannyira, hogy csak akkor részesülnek a hívők a keresztút bucsuiban, ha azt egy ferencz-rendi szerzetes szentelte föl, vagy pedig egy olyan pap, ki a fölszentelésre a Ferencz rend generálisától engedélyt nyert. A fölszentelésre rendes hatalmuk csak a Ferenczrend előljáróinak van, a kik azonban megbizhatják evvel hitszónok és gyóntató alattvalóikat. Azok a papok, kik a keresztút felszentelésére Rómából engedélyt nyertek, ezen felhatalmazásukat csak ott gyakorolhatják, a hol nincs közelben ferenczrendi zárda, máskülönben a felszentelés érvénytelen. Ezen megszorítás által a pápa a keresztutat szent Ferencz Atyánk rendjének kizárólagos privilegiumává tette. Régente tilos volt más templomokban keresztutat állítani azon helységekben, ahol a Ferenczrend templomai voltak, hogy így a Ferenczrend legyen egyedüli birtokosa a keresztutnak, de most szabad; sőt egy szent helyen lehet több keresztutat is fölállítani pl. egyet a templomban, másikat a templomon kívül, vagy egyéb helyeken.

Hogy azonban a keresztut felállítása és felszentelése érvényes legyen, vagyis más szavakkal, hogy a bucsukat ellehessen nyerni az előbb mondottakon kívül meg a következőket kell szem előtt tartani:

1. Első sorban megkívántatik, hogy 14 állomás legyen, a melyeket latinosan stációknak nevezünk. Ezen stációknak a következő mozzanatokat kell az Ur Jézus szenvedéséből jelképezniök:

I. Stáció: Jézus halálra ítéltetik.

II. Stáció: Jézus vállaira veszi a keresztet.

III. Stáció: Jézus először esik el a kereszt sulya alatt.

IV. Stáció: Jézus kereszttel a vállán találkozik fájdalmas sz.

Anyjával.

V. Stáció: Jézust cyrenei Simon segíti a keresztthordozásban.

VI. Stáció: Jézust Veronika kendőjével megtörli.

VII. Stáció: Jézus másodszer esik el a kereszt sulya alatt.

VIII. Stáció: Jézus Jeruzsálem leányait vigasztalja.

IX. Stáció: Jézus harmadszer esik el a kereszt sulya alatt.

X. Stáció: Jézust mezítenre vetköztetik és epével itatják.

XI. Stáció: Jézust keresztre feszítik.

XII. Stáció: Jézus meghal a kereszten.

XIII. Stáció: Jézust a keresztről leveszik és sz. Anyja ölébe fektetik.

XIV. Stáció: Jézust eltemetik.

2. Ezen stációkat egymástól bizonyos távolságra kell felállítani

eltemetése után a hagyomány szerint sokszor járták végig ezen utat sirva az édes Jézus kinjain. Későbbi időben a jámbor lelkek, kik nagyon jól tudták, mily kincsek vannak elrejtve az Urunk kinszenvedése fölötti elmélkedésben, ugyanezt tették. A kik pedig távol voltak a szent földtől, képekkel, jelekkel iparkodtak a kinszenvedés egyes jeleneit emlékezetükbe idézni. Kitént ebben különösen szent Ferencz Atyánk, ki minden vigaszát abban találta, ha az üdvözítő kinjain sirhatott. Alverna hegyén keresztet állított magának és elmerülve a keresztre feszített szemléletébe, részvétenek sokszor oly hangos sirással és zokogással adott kifejezést, hogy egy nemes lovag, ki ily alkalommal arra járt, azt hitte, hogy a rablók kezeibe esett. De szent Atyánk lángoló szeretetének még ez sem volt elég. Midőn márkifogytak könnyei, a szomszéd hegyeket és sziklákat hívta föl, hogy helyette sirjanak az Üdvözítő szenvedései fölött. És csodálatos dolog! Isten rendeléséből a máskép kopár és kiászott hegyek és sziklák oly bőséges vizet könnyeztek ki, hogy a víz lefolyva oldalajkon kis patakokban csergedezett sz. Atyánk lábaihoz, kit ájulva vittek czellájába.

Szent Atyánk ezen mély áhítata az Üdvözítő szenvedése iránt érdemelte ki bizonyára azon kegyelmet, hogy Isten az ő rendje által adta a világnak a szent keresztúti ájtatosságot. Végeztek ugyan — mint említém — régebben is keresztúti elmélkedéseket, de a keresztút mai alakja a Ferenczrendnek köszönhető. A Ferenczrend ugyanis, mely már több, mint 600 éve bírja Palesztina szent helyeit, kezdett először a jeruzsálemi szent keresztút módjára máshol is keresztútakat állítani, hogy így azok is végig járassák Üdvözítőnk szenvedés-helyeit, kiknek nem volt módjukban a szent földre menni. A jámbor anya pedig az Egyház, kinek leginkább a szívéen fekszik, hogy gyermekei az erényekben előhaladjanak, nem hagyhatott figyelmen kívül egy ily, az erényeket annyira tápláló ájtatosságot; nemcsak ajánlotta folyton a keresztút végzését, hanem buzdította is gyermekeit arra, számtalan lelki kegyelmekkel halmozván el ezen oly annyira hasznos és jámbor áhítatot. Mindjárt kezdettől fogva ellátták a római pápák a keresztúti ájtatosságot a jeruzsálemi stációk bucsuival, úgy, hogy a ki kellőképpen végzi el a keresztútát, annyi teljes és nem teljes bucsukban részesül, mintha Jeruzsálembe menne és ott az Ur valódi keresztútját járná be. Ez pedig nagy lelki kincs, minthogy a jeruzsálemi keresztút igen sok teljes és nem teljes bucsukkal van ellátva. Tehát a keresztút ájtatos végzése által nemcsak az erényekben teszünk nagy haladást, hanem teljes bucsut nyerhetünk a magunk részére, a többi teljes bucsukkal pedig igen sok purgatoriumbeli lelket szabadíthatunk meg kinjaitól, minthogy ezen bucsuk a meghaltakra is alkalmazhatók. Ezen óriási lelki haszon után, vágy csakhamar elterjesztette a világon a keresztúti ájtatosságot. Egyik

keresztút a másik után jött létre, úgy hogy manapság nincsen egy helység sem, a hol Kálvária, vagy legalább a templomban keresztút ne lenne. És minthogy a Ferencziek voltak ezen lelkileg oly tüdvös áhítatnak kezdeményezői, az apostoli szentszék kitüntette őket azzal, hogy rájuk bízta az összes keresztútak fölszentelését, ugyanynyira, hogy csak akkor részesülnek a hívők a keresztút bucsuiban, ha azt egy ferencz-rendi szerzetes szentelte föl, vagy pedig egy olyan pap, ki a fölszentelésre a Ferencz rend generálisától engedélyt nyert. A fölszentelésre rendes hatalmuk csak a Ferenczrend előjáróinak van, a kik azonban megbízhatják evvel hitszónok és gyóntató alattvalóikat. Azok a papok, kik a keresztút felszentelésére Rómából engedélyt nyertek, ezen felhatalmazásukat csak ott gyakorolhatják, a hol nincs közelben ferenczrendi zárda, máskülönbén a felszentelés érvénytelen. Ezen megszorítás által a pápa a keresztutat szent Ferencz Atyánk rendjének kizárólagos privilegiumává tette. Régente tilos volt más templomokban keresztutat állítani azon helységekből, ahol a Ferenczrend templomai voltak, hogy így a Ferenczrend legyen egyedüli birtokosa a keresztutnak, de most szabad; sőt egy szent helyen lehet több keresztutat is fölállítani pl. egyet a templomban, másikat a templomon kívül, vagy egyéb helyeken.

Hogy azonban a keresztut felállítására és felszentelésére érvényes legyen, vagyis más szavakkal, hogy a bucsukat ellehessen nyerni az előbb mondottakon kívül meg a következőket kell szem előtt tartani:

1. Első sorban megkivántatik, hogy 14 állomás legyen, a melyeket latinosan stációknak nevezünk. Ezen stációknak a következő mozzanatokat kell az Ur Jézus szenvedéséből jelképezniök:

I. Stáció: Jézus halálra ítéltetik.

II. Stáció: Jézus vállaira veszi a keresztet.

III. Stáció: Jézus először esik el a kereszt sulya alatt.

IV. Stáció: Jézus kereszttel a vállán találkozik fájdalmas sz.

Anyjával.

V. Stáció: Jézust cyrenei Simon segíti a keresztthordozásban.

VI. Stáció: Jézust Veronika kendőjével megtörli.

VII. Stáció: Jézus másodszer esik el a kereszt sulya alatt.

VIII. Stáció: Jézus Jeruzsálem leányait vigasztalja.

IX. Stáció: Jézus harmadszor esik el a kereszt sulya alatt.

X. Stáció: Jézust meztelenre vetköztetik és epével itatják.

XI. Stáció: Jézust keresztre feszítik.

XII. Stáció: Jézus meghal a kereszten.

XIII. Stáció: Jézust a keresztről leveszik és sz. Anyja ölébe fektetik.

XIV. Stáció: Jézust eltemetik.

2. Ezen stációkat egymástól bizonyos távolságra kell felállítani

ugy, hogy a ki a keresztutat végzi mintegy Jézussal haladjon a szenvedés útján. A távolság kellő nagyságáról az előjárók, vagy maga a fölszentelő ítél. Bizonyára nem lenne jó az a keresztut, a melyet 2—3 lépéssel meg lehetne tenni. Ha a keresztut a templomban van, egészen mindegy akár az epistola, akár az evangélium oldalán kezdődik. Legjobb a kiinduló pontot a képektől függővé tenni. Ha a képek úgy készültek, hogy az Ur Jézus keresztviselő jobb oldala van a néző felé, akkor az epistola oldalán kell kezdeni; ha pedig a baloldal van a néző felé, akkor az evangélium oldalán kell kezdeni; máskülönben az Ur hátrafelé menni látszanék.

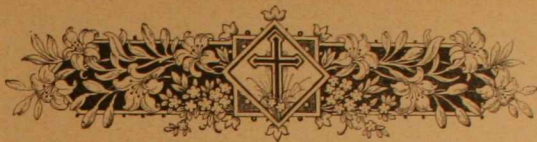
3. A stációk legfontosabb részét azon fakeresztcskék képezik, melyek rendszerint a stáció képek fölött vannak elhelyezve. Tulajdonképpen ezen keresztcskék képezik a stációkat, mert ezekhez vannak kötve a bucsuk, a képek csak mellékes részei a stációknak, melyek nélkül, ha a keresztet ott vannak, a bucsukat elnyerhetjük. Mindazonáltal nem lenne tanácsos képek nélkül keresztutat állítani, mert a képek nagyon elősegítik az Ur kinszenvedéséről való elméledést. A kereszteknek fából kell lenniök a fölfeszített képe nélkül és legyenek oly nagyok, hogy kellő távoból is föltünjenek. A keresztet lefesteni szabad, azonban arany, ezüst, réz vagy bármely más ércz-czífrázatokkal úgy bevonni, hogy ércz keresztnek látszassanak, nem szabad, mert akkor a bucsukat elnyerni nem lehet. Ezen keresztet áldja meg a fölszentelő különösen, a képek megáldása az érvényességhez nem szükséges, csak tanácsos.

4. Hogy a bucsuk elnyerhetők legyenek, a keresztet a falra, vagy ha a keresztut a szabad ég alatt van, a stációkra kell akasztani, a mit azonban bárki megtehet és nem szükséges, hogy a felszentelő tegye meg. Az érvényes fölszenteléshez csak az kívántatik meg, hogy a fölszentelő a hely színére menjen és ott áldja meg a keresztet, melyek már vagy a falon lógnak, vagy egy csomóban fekszenek, a többit bárki elvégezheti. Illendő azonban, hogy a rituale előírása szerint lehető ünnepélyességgel járjon el, mert a jámbor hívők nem csekély lelki hasznot huznak ily magasztos szertartásban való részvétből. Üdvös tehát, ha a felszentelő mindjárt a néppel az első keresztuti ájtatosságot is elvégzi, a mi azonban legkevésbé sem szükséges.

(Folytatjuk.)

P. Unghváry Antal.

„ÉS AZ IGE TESTTÉ LETT.“

— (Gyümölcsoltó Boldogasszony napján.) —

„Jójj, fiam! — szól a hatalmas király —
Alattvalóink közt szétélni már!
Elindulnak, arczukon kegyesség,
Mindkettőé ragyog mint fényes ég.

Úljokba téved egy szegény ember,
Halk síránya mint zokogó csermely;
Könnyharmat hull elborult szeméből,
Fájó sohaj tör fel bús kebléből.

„Mi baj nyomja, jó ember, szívedet?
Tárd őszintén elénk keservedet!
Szól kegyesen a katalmas király, —
Szegény ember keble piheg, zihál . . .

Egy kincsem volt, drága becses gyémánt,
Szegénységemben is vigasz-fényül hányt; —
S elvesztettem, oh én boldogtalan!
Ott rejlik az örvénylő habokban!

„Oh ne búsulj, én szegény jobbágyom!
Azt akarom: bud örömré váljon . . .
Kedves fiam, e szegény ruháját
Vadd magadra, s az örvényt kutasd át!”

S fíu letesz szép királyi ruhát,
Magára ölti a daróc gúnyát;
Leszáll a mélybe, sok fáradsággal
Fölmérül a csillogó gyémánttal.

„Szegényember: itt van drága kincsed;
Sár piszkolta; most fényes, tekintsd meg!
Éberséggel vigyázz folyton rája,
Mig megkondul élted végörája!”

Eszmélj e példára, jó keresztény lelk!
Üdvös tanulságát úgy-e bizony érted?
Az a drága gyémánt halhatatlan lelked,
Meiyet a bős szátán kárhozatba ejtett.

Megkönyörült rajlad a mennyei Atya;
Hogy lelked megmentsé, Fiának meghagyta:
Embertestet vegyen s öllsön fel magára, —
Kinszenvedés s halál lett vállságod ára.

Leszállott a Szűznek szeplőtlen méhíbe
Isten Egyszülötte, a szent s örök Ige.
Szűz Mária vála a drága illatfa,
Melybe a nemes galy üdvünkre oltata.

Napjában a harangháromszor megkondul . . .
Szabadítsd meg lelked földi portul s gondtúl:
Adj halát Istennek, köszönsd Szűz Máriát,
Imádd vállságunkért megtestesült Fíal!

Tiszta-Babolna.

Babik József

Istennek sz. Anyja, könyörögj érettünk!

ERÉNYISKOLA.

Krisztus követéséről.

I.

Tudományok tudománya tudni, ismerni a felfeszített Krisztust. Ezt a tudományt el is kell sajátítanunk, életfeladatunkká tennünk. Kell, hogy felkeressük az iskolát, a hol ezt a kiváló tudományt tanítják; ne féljünk oda menni, nincs magas tandíj, nincs a leczkében tulterhelés, a mester oly édes, oly kedves, oly vonzó! Ő maga hi az iskolába, az isteni Mester, Jézus Krisztus: Jöjj és kövess engem! Igen, követelek; de mondd meg hol lakol? Jöjj és lásd: a rókáknak barlangjaik vannak, a madaroknak fészkeik, az ember Fiának pedig nincs hová fejét lehajtania! Mily rideg iskola ez az emberi szemnek, nincs ott, egyetlen tárgy, a mi a testi szemeket gyönyörködtetné. És a leczke, az első leczke: „Aki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát, vegye föl keresztjét és kövessen engem?” Mily nehéz! Egész élet, egy emberöltő kell hozzá, hogy e leczkét bevegye, megtanulja, vagy talán sohasem is tanulja meg egészen. Mindegy, nem szabad elcsüggedni, az isteni Mester türelmes, nem tulkövetelő, *többet nem kíván, mint a mennyit az ember megbír.*

De az ut, az ut az oly rögös, tövises, rideg, sziklás, ugy fázik az ember ettől az uttól.

Ott, Észak-Magyarországon élt egy szent életű urnő, a ki férjének durvasága, zsarnoksága mellett is híven szolgált Istennek. Az élet bajai még inkább fokozták benne az Ur Jézushoz való ragaszkodást, szívében a lángoló szeretet. Kora hajnal van, a várban még mindenki alszik, csak ő és egy jámbor szolgálója készülődnek egy hosszú utra, egy távol fekvő kápolnába, hogy szent misét hallgassanak. Ruhájukba mélyen beburkolva utnak indulnak, a nagyasszony

megy elől mezitláb, utána a szolgáló. Oriási hóvihar dühöng... a Kárpátokból jövő fagyos szél megdermeszti az életet. Az urnő mit sem törődik ezzel, benső tűz melegíti őt, nem fázik, nem didereg. De a szolgáló egyszer csak feljajdul: oh jóságos urnőm, én nem bírok tovább menni, lábaimat megvette a hideg, jaj nekem, mindjárt meghalok! Ne félj semmit lányom, felel mosolyogva a szent asszony, lépj csak az én nyomomba! Nyomába lép a leány és ime lábaiban jól eső meleget érez, mely egész testében elárad... Minden nehézség nélkül megy a sziklás, hófedte uton a kápolna felé, melynek ablakaiból a világosság oly biztatóan hívja őket...

Előttünk az ut, Krisztus utja, előttünk megy Krisztus, vállán a drága teherrel, örök üdvösségünk eszközével: a kereszttel. Utána!... menjünk! az örök dicsőség templomából égi fény hívogat minket! Rajta, lépjünk a szent kereszt országutjára! Hogy borzong a testünk, hogy fázunk ettől az uttól, de az Ur Jézus bátorítólag szól hátra: ne félj édes gyermekem, jöjj bátran, lépj csak az én nyomomba! És belelépünk abba a véres nyomba. Mily csodálatos változás egyszerre: nem fázunk többé, nem érezzük a golgothai ut sanyaruságát, éltető meleg támad bennünk, a szív és lélek szent gerjedelme. Már nem nehéz Krisztust követni, hisz' hátrahagyta nyomdokát, az ut kellemetlenségeit Ő már legyőzte, a kiálló sziklákat és köveket szent vérével meglágyította.

Már most kérdés, kell-e ezen az uton járnunk? Az Ur Jézus azt mondja: A ki utánam *akar* jönni stb., tehát szabad elhatározásunkra bízta. A szellemes francia író Chateaubriand, így szól: az Isten nem tiltja meg nekünk, hogy rózsás uton közeledjünk hozzá, csak az az ut hozzá vezessen! Szalézi szt. Ferencz Philotheájáról pedig ez a kritika járja: ez a kedves, szelid szent hat lovas hintón akarja vinni a lelkeket a menyországba!

Látjuk tehát, hogy vannak könnyebb utak is. Nem minden állás, hivatás, életfoglalkozás bírja meg a nagyobb fokú, az ugynevezett hősiesség önmegtagadó életet, *csak akiknek adatott*, csak azok vállalkozhatnak erre, a kik a keresztségben Istennek tett fogadásaikat, Krisztusnak tett hűségesküjüket a lehető tökéletesebb módon óhajtják betartani. És ez biztosabb ut, mint a többi, tehát tanácsosabb. Általános véleménye volt a szent életű aszkétáknak, hogy némi *önmegtagadás* nélkül *alig* üdvözülni valaki. Ezzel azt akarják mondani, hogy Krisztus *önmegtagadó* életét köteles mindenki, habár *kevésbé hősiesség* fokban is követni, ha üdvösségét komolyan szívén viseli. A hajótörött megelégszik egy szál deszkával is, melybe kapaszkodik, azon reményben, hogy *talán* partot ér, de mily örömmel üdvözli a távolból eltűnő hajót, mely őt *biztosan* a kikötőbe viszi!

Ha az isteni Mester nem tanácsolná is, hogy Ot az önmegtágadás útján kövessük, tanácsolja első sorban maga az élet. Ez javasolja az önmegtágadást és a bajok türelmes elviselését. „Küzdelem az ember élete a földön” — mondja Jób. „Küzdelmek színtere a jelen élet” — írja Aranyszáju szt. János. Harcz kívül és belül. „A test a lélek ellen kíván, a lélek a test ellen”, nincs testünknek egy porczikája, mely nem volna ellensége lelkünknek. A világ és az ördög folyton-folyvást megujtja csatáit. Ha legyőznek, elveszünk, ha kardcsapásaikat fel nem fogjuk, mindinkább elgyengülünk. Ha küzdelem ez az élet, van-e helye a kényelmességnek, nyugalomnak, pihenésnek? Fáradni, küzdeni, dolgozni, tünni, szenvedni ez legyen a keresztény ember életprogramja! Mily kevés erre az idő! Csak néhány szempillantás, néhány röpke perc — a jutalom tartósságát tekintve; ezt csak az örökkévalóságban fogjuk átlátni. Az élet komoly feladatokat ró az emberre és szent kötetmeket. Bizony, az élet nem pusztá hangulat, mint a minőnek sokan látják azok, kik minden magasabb életcél nélkül élnek, hanem komoly valóság, mely megköveteli, hogy az időt lelkiismeretes munkával töltsük el, s mindent, a mi akadályul szolgál szent célunk megvalósításában hősiek lélekkel távolítsuk el útunkból.

Az Ur Jézus azt is mondja: Ki engem követ, nem jár a sötétségben. Tehát fölvilágosodunk, nem ugyan a mai kor felfogása szerint, hanem a lelki élet szerint. A bajok, a szenvedések, figyelmeztetik az embert saját gyengeségére, gyarlóságára, hibáira, s így helyes önismeretre jut, mely az erények alapja. Sokszor elzárja az égiek elől szívünket egy kis világias érzület; már-már odalétközik a sátán, hogy birtokába vegye... Oda megy az Ur is... megüti a szív ajtaját és bebocsáttatást kér. Az ajtó nagyot szól, a hatalmas ütéstől repe-dezik, de az ajtó mégis csak kinyílik, s a mi az ajtó mögött van — mentve lesz. Szól-e a harang, ha szíve, az a hatalmas vas darab hozzá nem vágódik? vagy a kürt, ha egy hatalmas fujással meg nem rezegettik? Mily szép-e hang, a lélek hangja! Dávid, Péter, Magdolna hangja és könnyei! Jó nekem, hogy megaláztál engem; lelkem a porban fekszik Uram, éleszs fel engem a te igéd szerint! Sanyargatva sanyargatott engem az Ur és nem adott át a halálnak!

Bűnös voltunk tudata is javasolja, hogy a Kálvária útjára lép-jünk. Megérdemljük a szenvedéseket. Az ember pedig legfőképpen abban a hibában leledzik, hogy nem tartja magát méltónak a szenvedésre, az Isten azonban igyekszik őt rávezetni arra, hogy *méltán szenved*. Az ember a bűn által megszakítja a mennyországi zárándok-lást, az Isten pedig bizonyos tekintetben türelmetlen, erőszakkal

huzza tehát a késlekedőt, s ha szabad ezen kemény hasonlattal élnem: úgy tesz az emberrel, mint a gazda lusta lovával, ostorcsapásokkal sürgeti gyorsabb menésre, hogy mielőbb céljánál legyen. Ez a tény Isten gyengéd szeretetének, irgalmasságának kifolyása.

A földi dolgok lenyűgözik az embert, a szenvedés azok megvetésére indít és az örök élet utáni vágyat kelti fel bennünk. Az Ur az ő választottai számára az élet útját zorddá, kellemetlenné teszi, nehogy az ut szépsége őt feltartóztassa zarándoklása céljának elérésében. Az ember mily hajlandó elragadtatni magát a világ csillogásától, rajta felejtí szemét, szívet... de egy hang: tovább, tovább, menni készíti őt. Sokan nem ismerik fel e hangot, s Isten kitért karjai helyett a kétségbeesés karjaiba rohannak. Az Isten csak azokat sanyargatja, a kiket szeret, sanyargatja az ő kegyelemből fogadott fiait. Micsoda? Egyszülött, ártatlan fiát nem kimélte, hát jogosan várunk-e kiméletet, mi bűnös gyermekek? Rossz jel az, örök üdvösségünk szempontjából, midőn semmit sem szenvedünk. A szélcsend borzasztó, romboló viharnak szokott előjele lenni.

Végre rövid ez az élet szenvedése, jutalma pedig örökké tartó. Mélyen véssük szívünkbe szt. Jeromos aranyszavait: Semmi sem hosszú, a mi nek nincs vége és az örökkévalósághoz hasonlítva rövid minden időnek hosszúsága. Elmulik az óra, elmulik vele a szenvedés, nem így a jutalom: az megmarad mindörökké. Ez a jutalom Krisztus örök boldogsága, erre hi, erre edesget bennünket, midőn a kereszttel vállán előttünk megy. E boldogság utáni vágytól lelkesülve lépünk hát nyomába, menjünk utána.

P. Arisztid.

KI VOLT NAGYOBB?

é ró császár a világtörténelem egyik legvéresebb alakja. Réme ő még ma is az olasznak. Ha két bérkocsis összeverekszik, a legutolsó káromkodás a megvetésnek netovábbja e szó: Néro Te! Nerone che sei!

Néro, e koronás zsarnok, kocsis, költő és komédiás mindenáron nagy akart lenni a világ szemében. Szűknek találta palotáját a Mons Vaticanuson; majd emel ő magának házat, olyat, hogy csodájára Rómába zárandokol az egész világ.

Felgyújtotta Rómát, és egy mértföldnyi kiterjedésben, hihetetlen arányokban és mesés fényben felépítette új palotáját, az *aranyházat*.

Suetonius, Tacitus, Martialis és Plinius leírják nekünk e palotát.

Vestibulumában — azt mondják — szédítő magasságban meredeztek égnék az oszlopok; drága márványukon visszatükröződtek a tova surranó alakok.

Az Atriumban elért a hivatalos Róma és megbámúlhatta azt a 129 láb magas Néro-szobrot, melynek fejét gloria övezte, hiszen egyéb jó tulajdonsága mellett még istene is volt Néro Rómának.

A palota berendezése méltó volt Nérohoz. Százfélé hordhatta magát, mégis mindig otthon volt. És aranylánczon mellette állandóan leg-hívebb képmása: egy medve.

Volt ott liget, berek, duzzadó pázsit szivárványtollú énekesekkel, szökdecselő fürge vadakkal . . . csevegő, patak, locsogó szökőkút, halastó, bőviben.

És még az ebédlők!

Tetőzetők elefántcsontból volt ébenfába foglalva. Ebédközben félre lehetett tólni azokat, hogy számtalan rabszolgakéz illatos virágokat szórjon le vagy kábitó illatú vizet hintsen az étkezőkre, kik rózsza és myrtuslevelekkel megrakott ágyakon heverték, illatos virágokkal övezve fejüket.

A mi ritkát csak nyújthatott tenger és szárazföld, azt arany és ezüst edényekben mind felhordták. Az ebéd csak 22 teríték volt. Minden vendég mellett több megkoszorúzott rabszolga állott: az egyik legyezővel hűsítette a levegőt, a másik myrtus-ággal hajtotta el a vendégekről a — legyeket.

A szünetek alatt zene, bohócok, szemfényvesztők, költők mulattatták az étkezőket. Majd hosszú sorban fiatal gyermekek léptek a terembe, tánczra perdültek, bordalokat énekeltek s zene kísérte őket.

Más jelenet tárul elénk . . . Elmozdul az ebédlő fala. A vendégek a nélkül, hogy helyükről mozdultak volna, új játékban gyönyörködhetnek. Gladiatorok mérik össze fegyvereiket: vakon rohannak egymásnak, szikrázik a fegyver, halálordítás, vad diadalkiáltás, tompán zuhan a holttetem. Majd véresen rohan be a győző a tivornyázók elé és a császár és vendégeinek tapsa között dől kardjába. És a haldokló vére pirosra festi a terem padlóját.

A terem megfordul tengelyén, ismétlődik a játék a másik oldalon.

Ha megunták ezt is . . . Ki az erkélyekre! Alattuk a tó, tengeri csatát rendeznek. Azután kocsira kapnak, versenyre kelnek és jaj nekik, ha nem a császár győztes . . .

Azután elmennek, karókra kötnek ártatlan keresztényeket, szurokka] bevonják azokat, meggyújtják és e rémes fákyák rettenetes fényénél űzik ördögi munkájukat reggelig.

És a zsarnok igája alatt nyögő római megtapsolta Néróját. És Néro azt mondta: „Most kezdek csak emberhez méltóan élni . . .“

Assisi sz. Ferencz püspöke előtt lemondott minden földi kincsről. Lelkére gondolt. Nagyot rugott a földön, messze hajította a ragyogó koronát, eljegyezte magát urnőjével, a szegénységgel. És egy nap, a mint végighaladt Gubbio utczáin és a szabadba érve, lelkesen énekelt az ő kincséről, a szegénységről, egy erdő előtt rablók támadják meg.

— Ki vagy?!

Szent Ferencz megáll. Ököltre szoritja kezeit. Ki vagyok? Nagy királynak vagyok vitéz lovagja. Urnőm a szegénység! És újra énekelt, énekelt lelkesen a szegénységről. Az ámuló rablók ott hagyják.

A világ ámul... és ott hagyja...

De az ének szól... És 5000 önkénytes szegény boldogan gyűlt össze Assisi szabad ege alá és királyok sarjai kopogtattak Porziuncula kapuin és kértek alázattal szőrcsuhát és vándorbotot.

És Assisi szt. Ferencz zokogva kéri halálos ágyán testvéreit, vegyék el tőle utolsó darab ruháját is, hogy a földön nála szegényebb ne legyen senki sem.

A világ ámul... és ott hagyja.

Pedig ki volt nagyobb, Nérő-e vagy ő, szent Ferencz?!

Dr. Hirschler József.

EMLÉKSZELE . . .

*Emlékszel-e Te, édes Istenem?
Mikor olyan bús volt szegény szívem?
Olyan volt, mint régente tengered:
Vészben zajgott — de mindig Te veled.*

*Emlékszel-e? Te hozzád szóltam én,
Hogy légy velem bús keblem rejtekén . . .
Ne ints csendet, csak maradj alva itt,
És álmodban áldjad meg kinjait.*

*. . . És a mikor kedvre derül szívem,
Ugy-e, szent szerelmed akkor is itt pihen?
Ugy-e, itt lész? Mit adjak én Neked?
— Odaadom búmat s örömömet.*

Zsiga Lajos.

MEGHALUNK.

z égbolt sötét, mint egy komor sirbolt barátságtalan bel-seje. A sűrű, fekete felhők kísértetiesen árnyékolják be a földet, mint halottas ravatalt a gyászposztók.

A sötét ég hópelyheket hullat...

...Ott az utcaszögleten egy szegény öreg koldus ül. Testét alig fűdi valami rongy. Hiába nyújtja elaszott kezeit a járókelők felé... nincs, ki megkönyörülne rajta... Pedig szegény nagyon éhes; három napja már, hogy mitsem evett...

Arczát két tenyerébe rejti... sűrűn hullnak könnyei. Visszaemlékezik ifju éveire... szíve olyan szomorú. Emlékszik még jól rá, mikor édes anyja könnyeivel áztatott utolsó falatját is neki nyújtá, mikor búcsucsókot nyomott ajkára, mikor lehajtá fejét a nyirkos szalmára... s meghalt. Azóta ő annyit szenvedett. Küzdött inséggel, nyomorral... Most sincs senki, ki könyörülne rajta, ki csillapítaná éhségét, pedig ő oly hangosan kér, könyörög...

...Az ég egyre hullatja sűrűn a hópelyheket... Az utcák néptelenek lesznek... ő fölkelne, hogy tovább menjen, de lábai nem bírják. Visszahanyatlik a kő mellé... egy mély sohaj... utolsó mosoly... meghalt...

...Szép volt, mint tavaszi napsugár; karcsú, mint egy liliom, szőke, mint egy búzakalász s virg, mint a szerelmes gerlemadár. Két szeme, mint a patakparti nefelejcs, s ha ajka szóra nyílt, szebb volt az, mint csermely csobogása, mint a madár csicsergése!...

Szülői bálványozták... szeméből olvasták ki legkisebb óhaját, s azt mindig pontosan teljesíteni volt legfőbb vágyuk. Ő pedig — a szép Lidi, kis szobájában csak dalolt gondtalanul, vigan, mint a madár a ligetekben...

Jött aztán egy nap, ködös őszi nap, sáros; kellemetlen, csunya nap...

És azon a napon nem dalolt a szép Lidi. Csicsergése hiányzott. Mindenki érezte, hogy szívében valami űr támadt, de senki sem tudta, miért van az. Az egész ház komor. Mindenki keres valamit s nem tudja, mit; mindenki szólni akar, s nem tudja, hol kezdje...

S Lidi? Ma nem vig; lassan, czéltalanul bolyong; arca olyan sápadt. . .

A ház komor lett. A falak mogorván bámulnak a tömegre. A csalogány beteg, nagyon beteg. . .

Jött aztán még egy nap és megkondultak a harangok, olyan búsán kongtak. . . . Egy ifju, reményteljes szív búcsudalát búgták keservesen. . .

A szép Lidi ott feküdt a ravatalon — meghalt. . .

* * *

Kedves volt mindenki előtt. Anyai szive forró szeretettel karolta át a nemzetet. . .

Egyszerre csak észbontó váratlansággal megjelent a halál gyászos angyala. . . Az anyai szivet egy tör, egy gyilkos tör átdölte s az többé nem dobogott. Ő, a királyné, megszűnt élni — meghalt.

Messze idegenből, idegen népek rokonszenve szeretettel kíséré őt utolsó utjára — a sirba.

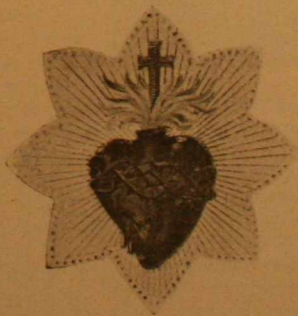
A harangok mélabúsan, szomoruan zúgtak. Egy nemzet állta körül koporsóját könnyezve, de ő nem szólt — ő meghalt.

*

Meghalt hát a koldus, meghalt a szép Lidi, meghalt a királyné. S én? mi vagyok? hová megyek? mi lesz belőlem? . . . Por és hamu vagyok, sirba megyek, férgek eledele leszek. . .

Gondolkodjunk. . .

P. Biró Lőrincz.

A CSIK-SOMLYÓI SEGITŐ MÁRIA. *)

Mindenker. országnak vannak vallásos kegyelet által megszentelt és történelmileg nevezetes helyei templomai, szent képei és szobrai; de vallási és hazafisági szempontból véve a dolgot, édes magyar hazánknak, Mária országának területén alig van kegyeletesebb hely, mint a classikus székelvföldnek központja: Csicksomlyó az ő regényes szépségű fekvésével, gyönyörű, bucsújáró szerzetesi templomával, csodákban gazdag, remek Mária-szobrával és a nagy Hunyadi János által alapított sz. Fer.-rendi zárdával. Érdekelhet ezen hely minden jó kath. magyar embert, de érdekelheti különösen azo-

kat, kik az ősök vallásosságát tiszteletben tartják s azt magukban megtestesíteni óhajtják. E helynek regényes szépségű fekvése, s azon halomszerű kerekded emelkedés, melyen a történelmi nevezetességű zárdá fekszik; azon két tornyus nagyméretű zárdá-templom, mely egyszerű szépségével még az idegen látogatókat is meg szokta lepni, az a kegyelet, melyel nemcsak a vallásos ősök nyomdokán haladó kath. székelyek, de még a haza legtávolabbi részén lakók is azt körülveszik és évenkénti bucsújárásaikkal megszentelik; az a hazaszeretettel párosult vallásos buzgóság, melyet az évenkénti Mária-ünnepeken, de külö-

*) Történelmi adatok a cs.-somalyói szt. Fer.-rendi kolostor templomában levő, ősrégi Mária szoborról, Losteiner Leonard szt. Fer.-rendi áldozár krónikája és más latin ferrások nyomán.

nősen a pünkösdnek vallásos és a székelyekre nézve valóban nemzeti ünnepén kifejtene; ezek, hogy többet ne említsek, lehetetlen, hogy vágyat ne ébresszenek mind jó kath. magyar, de különösen székely ember kebelében annak megtudására: mi az oka annak, hogy századokon keresztül a buzgó székely nép édes magyar hazánk erdélyrészi legkeletibb határának ezen regényes pontjára néz, s ide siet, hogy lelkének vidámságot s szívének nyugalmat szerezzen? — Megmondom. Az, hogy itt van e szép helyen a történelmi nevezetességű sz. Fer.-rendi zárda, mint az annyiszor üldözött székelység oly sokszor igénybe vett menedék helye; mert nem kell felednünk, hogy édes hazánk területének egy része sem volt jobban kitéve a török-tatár dúlásnak, mint ez; mert itt van a magyarok nagyasszonyának Máriának csoda szépségű szobra, mely a mily régi eredetére nézve, ép oly gazdag csodás eseményekben, melyek fény- és dicsőskörét képezik. A székelyek segítő Máriájának ezen csodatevő szobrához menekültek hajdan az üldözöttek; ennek lábainál nyertek erőt a gyengek; a segítő Máriába helyezett bizalommal nyertek bátorságot és hősiesség kitartást szent hitők védelmében, még a gyenge nők is. Csoda-e aztán, hogy e helyet szentnek nevezi a székelynép kegyelele? hogy századok óta édes vonalozással viseltetik e hely iránt? Csoda-e, hogy az ősök vallásos buzgalmanak vesta-tüze mindennap, de különösen a Mária-ünnepeken magas lánggal csap föl kebelében e szent helyen, s jól sem esik vallásos szívének, ha el nem mehet ide és nem zengheti bucsú-körmeneteiben ősrégi lytániáját:

Szentséges Szűz-Mária!
 Szép lilomszál,
 Ki mindenkor szépen
 Ugy virágoztál,
 Hogy szűz lévén
 Meggyümölcsöztél
 Imádd Jézust értünk,
 A kit te szültél.
 Szép lilomszál!
 Szűzek virága!
 Könyörögj érettünk
 Istenek anyja!
 Oh mily ékes vagy Mária!
 Bűnösöknek szószólója!

Csoda-e, hogy minden évben Pünkösd-napján 20—30 ezer ember hullámszik e szent helyen, hogy hálát adjon a székelyek segítő Máriájának azon dicső győzelemért, melyet ősei szent hitőknek védelmében a csodálatos anya segédelmével 1567-ben Zápolya János — Zsigmond király hadai fölött vívtak?

Oh csoda, mindenesetre Isten csodája, melyben a kath. székely népnek hitbeli buzgósága, ősei hitéhez való törhetlen ragaszkodása, de egyuttal nemzeti közös honfiúi érzelme nyilatkozik meg ebben s önkénytelenül eszembe juttatja a költő szavait:

„Nem fajult el még a székely vér,
Melynek minden csöppje drága gyöngyöt ér.“

S ki által eszközli Isten e csodát? Az ő csodálatos anyjának Máriának közbenjárására, kit mi székelyek őseink szent hitünk védelmében kivivott győzelmeért hálából a mi segítő Máriánknak szeretünk nevezni, s kinek csodatevő szobra a székelyek menedékhelyén századok óta tartatik tiszteletben.

Ezek előbocsátása után azt hiszem, hogy a hitbuzgó székelyek iránti hálás tiszteletnek, a jelenkor vallásos érzelmének tesztek eleget, ha e szoborra vonatkozó történelmi adatokat összegyűjtöm s azokból, mint megannyi nefelejts-virágok és titkos értelmű rózsákból fonok koszorút a szűz Anya fejére.

P. Dénes.

(Folytatjuk.)

SZENT JÓZSEF NAPJÁN.

*Deli ifjak közt
A boldog férfin
Te lettél szent József, —
Tiszta szívhajlékú!*

*Liliomot hajtott
Az oltáron vessződ;
Mária tiéd lett —
Mennyben kelt mennyegződ.*

*Galamb szálla föléd,
Kiválasztott, igaz,
Szelíd, mint jegyesed,
Hozzád azért hív az.*

*A Szűz elfogadja
Agátkó-gyűrűdet,
Örökre viszonzza
Igaz hűségedet.*

*Üdvözlégy szent József,
Kit az Ur választá
Felnevelni Fiát
Úgy, mint édes atyja.*

*Egytomba vitted,
Hogy el ne veszítsék
Szentlélektől árnyalt
Jegyessednek kincsét.*

*Felnevelted üdvünk
Drága megmentőjét,
Ezért előbb nyitja
Ő neked édenét.*

*Bizalommal keres
Ma fel könyörgésünk:
Boldog halált érni
Segélj, — el ne késsünk!*

P. Viktor.

MEGTISZTULT ARANY.

A csillagos ég pompája csak akkor lép előtérbe, ha a napvilág és a föld nagyszerűsége homályba vesz: úgy lesz szembetűnő az érzékfölötti és szent, ha a földi élet pompája és az érzéki gyönyörök háttérbe szorulnak. Burkolatot képeznek ezek, mely noha szépek, kellemesnek tetszik; noha hasznosságát élvezzük, mégis háttérbe kell szoruljon az emberi életnek végső rendeltetése előtt, ez pedig az *örök élet*. Gyönyörű jegeczek, átlátszó hófehér kvarcz, vagy viola ametiszt, vagy több ilyenek összetétele burkot képez a legnemesebb ércz, az arany körül, melyek ez utóbbit tekintve semmi, vagy igen kevés beccsel bírnak. Legfeljebb sejtetik a kutatóval, hogy merre keresse azt, mit megtalálni akar. Épen így van

az ember egyéniségét tekintve is.

A földi élet minden gyönyörével, érzéki csábításaival, sokat ígérő boldogságával vajmi kevés beccsel bírhat a keresztény ember előtt, ha párhuzamot von az ő jövő életbeni rendeltetésével. Elvetendő salak az, mely gátolja őt abban, hogy elérje azt, mire hivatva van, t. i. Isten színe látását, az örök boldogságot. Olyan semmi halandó életünk az örökélet-hez képest, mint földünk a számtalan és megmérhetetlen világtestek és világűrhez, vagy a salak, a sár a szinaranyhoz viszonyítva.

Ilyen a viszony a test és lélek között. Testünk por, porhüvely, mulandó háza a halhatatlan léleknek. A kettő egymással viszonylagos szerződésben él, mert így akarta azt a teremtő Isten. Ha a test a nemesebb lélekkel együtt működik, ha e közös munka az Isten szeretetében, az ő

parancsainak megtartásában nyilatkozik meg: akkor az egyiknek boldogsága a másiknak örömet eszközözi, az égi célhoz jutását. Nagy baj az, ha megzavartatik az összhang, ha a test és lélek egymással ellenkezésbe jönnek.

Hányan voltak és vannak, kiknél bizony az összműködés megzavartott, midőn a test a léleknek rovására indulatait megzabolázni nem akarta. Megkezdődött a harc; a két testvér egymás ellensége lett, a küzdelem hevében mindkettő súlyosan megsebezve hagyta ott a harctér s talán mindkét részen halállal végződött a küzdelem.

A bűn és a bűn által a kegyelem elvesztése az a halálos seb, mely a lelken ejtve, a testet szintén örök bűnhődéssel fenyegeti. Oh ember! oh keresztény ember! gondolsz-e valaha erre? Küzdelmeidben gondolsz-e valaha arra, hogy szédítő örvény fölött jársz, melybe nagyon könnyen belezuhanhatsz és aztán mi lesz belőled? Mit ért itt élned, küzdeded fáradnod, ha egy meggondolatlan pillanatban, vagy mi még sajnosabb és szomorubb, hosszú láncolatával a bűnnek, magadnak önként megveszed a poklot. Senkire sem vethesz, ha ez történt veled. Isten hívott, támogatott és ha te nem hallgattál, ki oka bukásodnak?

Bár Istennek igazságossága végtelen, mégis irgalmát érezteti a törődött lélekkel, de csakis a törődött, bűneit sirató lélekkel, mert a töredelmes és alázatos szívet nem veti meg az Ur. Mi kell tehát a bűnösnek, a lelki halottnak feltámadásához? Töredelmes, alázatos, bánkodó szív, könynyező lélek, mely akaraterős a jövődjé javulás feltételeiben. Ez az ördögből anygalt, az idegenből honfit, a tékozló fiuból gazdagot teremt a kegyelemben.

Ennek szükségét érezték az egyház nagy szentjei, kik éppen ezen az úton jutottak a lelki boldogság azon fokára, melynek ma az égben örvendeznek; hiszen a bűnbánat az a mentő deszka, melyen biztos révbe juthatunk és megmenthetjük vele örökéletünket. Ez azon tűz, melyben megtisztul a lélek, mint az arany; ez az a fürdő, mely tisztára mossa az elundokított lelket.

Ilyen tiszta arany *szerafi sz. Ferencz*, Istennek szeretett fia és Krisztus hű követője.

Földi salak tapadt ám hozzá is. Ember volt halandó testben, melyet megkísértett üdvünk közös ellene, épp úgy mint minket. A világ élvezetei rendelkezésére állottak, mert gazdag szülők gyermeke lévén, mindennek bőségével volt, mit kívánhatott. Azon kor általános szellemének ellenére, mely tudós embert csak a papi osztályban kívánt látni, atyja mégis tanította és noha felsőbb iskolákat nem látogatott, mégis kortársai közt mint általános műveltségű ember, az elsők közt foglalt helyet, mely ismét nem csekély veszedelmet rejtett magában lelkére nézve. Ifju vére, vig kedélye, kedves modora tág teret nyújtottak neki a szereplésre és nem is volt nevezetesebb mozzanat a társadalomban, melyben ő leggyakrabban vezérszerepet ne játszott volna. Ünnepezt ifju volt, ki ily szédítő

magasságba emelve korának társadalma által, mélységes bukásnak nézett elébe. És ha nem bukott, úgy azt egyedül azon erényeknek köszönhetette, melyeket gyakorolva, Isten nagy kegyét kiérdemelte. Szívében a jó anya által táplált isteni félelem mély gyökeret vert és ez tartotta őt fenn akkor is, midőn más, talán hasonló körülmények közt elsüllyedt volna. De nagy volt szeretete a szegények és ügyefogyottak iránt is, mi sokszor különben fősvénységre hajlandó atyjával ellenkezésbe hozta, mert ő bizony megtette, hogy egész vég posztókat adott alamizsnába és nagyobb pénzüsségeket is.

Ezen szeretete, alamizsnálkodó szive nyitotta meg számára bizonytalant az a forrást, a honnan merítve, az életszentség magas fokára emelkedett. A bűnbánat a megtérést eszközölte, mert tudjuk, hogy az alamizsna megnyitja az eget és bűnbocsánatot szerez.

Ne gondolja senki, hogy szent Ferencz talán a bűnök fertőjébe süllyedt volna. Kortársai soha olyat tőle nem láttak, sem nem hallottak róla, mi rá az erkölcsi süllyedés bélyegét nyomta volna. Nem! az vele nem történt! Hanem igenis rátapadt az akkori időknek mindennapi gyarlósága, milyenek a fényes öltözetek és a világi hiuságok, melyeket a mai kor még bűnöknek sem tekintene talán. A mélyebben kutató lélek előtt mégis csak oly fogyatkozások voltak, melyek üdvének útjában állottak és veszélyeztették. Álomba volt merülve a lélek, melyből föl kellett ráznia az isteni kegyelemnek. Betegséget bocsátott rá, hogy eszméljen, hogy gondolja meg, miszerint uton van az örökkévalóság felé, de útját tévesztette; hamis uton indult meg és míg visszatérésre van idő, addig forduljon meg. Isten ezen látogatása használt. Ime hogyan nyilvánul a szeretet a mi jó mennyei Atyánk részéről abban, mit mi büntetésnek vélünk és mi fölött sokan zúgolódva megfosztják magukat azon érdemektől, melyeket a csapás türelmes elviselése által maguknak szerezhetnek.

Szent Ferencz elgyengült a súlyos kór alatt testben, de erősödött lelke. Nem szűnt ő meg a régi vidorkedélyü ifju lenni, de vidámsága ment volt ezentul minden salaktól, mert örvendett az Istenben. Megtisztult az arany a betegség hevében; megtisztult a nemes lélek gyarlóságaitól és ezentul mint igazi nemes arany tündökölt, várva Mesterének átalakító kezét, hogy legyen belőle ékessége a mennyországnak. Lassan bár, de annál biztosabban indult meg a kegyelem működése. Más lett gondolkozása, más szive-vágya. A csábitók serege újból előállott különböző formákban. Feltűnési vágy, ünnepeltetés, kellemes szórakozás, kalandok stb. mind, mind újból megfeszített erővel rohanták meg az Istenhez menekülő lelket. Ölelő karok voltak ezek, melyek közt eddig oly szívesen töltötte idejét és nem is lett volna csoda, ha újból ezekbe veti magát felgyógyulása után. Ember volt, telve gyarlósággal, melynek magvát még

az éden kertjében vetették el. A hiuság kötötte még leginkább e világhoz. Ettől kellett volna neki szabadulnia, de ép ez volt azon tényező, mely vezérelte cselekedeteit még akkor is, midőn a hívó kegyelem erősebben szólt szívéhez. Hogyne! mikor a keresztekkel díszített fegyvereket álomban az Ur megmutatta, neki és társainak igérvén azokat: katonai pályára akart lépni, mert hiusága ott fényes jövőt ígért. Nem értette ő azt kezdetben, hogy lelki fegyverekkel küzdjön a lelkek megmentéséért. Az idők háborusak voltak; babérok szerzésére alkalmasok. Dicsőség a harcztéren szerezhető! Elmegy ezt keresni, de utjában újból nyilatkozik nek Isten: „Ferencz fiam! ki tehet több jót érted, az Ur-e vagy a szolgálta, a gazdag vagy szegény?” „Az Ur és a gazdag” volt felelete. „Hát akkor te miért hagyod el a szolgálta kedvéért az Urat, a szegényért a gazdagot?”

Megtört a jég; elszakadt az utolsó fonál, mi őt a világhoz kötötte. Megváltozott Pálként tér vissza szülővárosába az Ur szavára, mert megértette most a keresztes fegyverek jelentését. Bucsut vesz utoljára egy szeretetlakomán barátaitól, kik eléggé csodálkoztak megváltozott viselkedésén. A lakoma után eljegyz magának titkos éji látomásban a szegénységet arául; leveti fényes köpenyét és egyszerű ruhát öltve keresi a magányt, hol az Isten oly érthetően szól a lélekhez és a lélek úgy el tud merülni a mennyei dolgok szemléletében. Krisztus követése volt legfőbb vágya. Önmegtagadás által magát méltóvá tenni Mestere követésére, ez volt feladata naponkint. Önmaga önkéntesen szegénynyé lett azért, hogy annál inkább szolgálja a szegényeket, ügyefogyottakat és betegeket testben és lélekben. Koldusok közé keveredik; koldus ruhát ölt fel és alamiznát kér a gazdag kereskedő fia, az ünnepelt ifju.

De nem tántorodik el feltételében. Isteni mestere Krisztus az ő példája. Kinek nem volt hova fejét lehajtsa, miért legyen neki többje? A míg valami őt a földhöz köti, addig nem lehet igaz tanítványa. Szakadjon tehát el minden kötelék! De ez csakis önmagának ily mélységes megalázása által történhetett. Oh Istenem, mily borzasztók voltak küzdelmei! De a kegyelem erősebb volt benne és győzött. Tisztult és nemesedett a benne letett arany lélek. Hogy annál erősebb legyen szeretete Isten iránt, visszatekintett eddigi életére, vétkeire, az azokban eltöltött éveire, melyek oly fájdalmasan érintették most már érzékeny lelkét, hogy bánatkönyveinek árja szünni nem akart. „Ki vagyok én és ki vagy Te Uram?” volt gyakori sóhajtsa. „Mivel érdemeltem én por és hamu azt meg, hogy Te engem észre térítettél!” „Istenem és Mindenem!” Valóban mindene volt az Isten, mert a földi dolgok közül őt csak a lelkek üdvözítése érdekelte már. De azt is Isten dicsőségének terjesztése céljából tette. Szóval és példával hirdette a bűnbánatot és a mit bölcsek és világhírű tudósok keresztül nem vihettek, megtette azt a szerafi szeretettől lángoló és alázatos Szt. Ferencz: átalakította a világot. *P. Kóry Ottó.*

A ZÁRDAELLENES TÖRVÉNY FRANCZIA-ORSZÁGBAN.

Franciaországban életbe léptették azt a törvényt, mely az apácák vezetése alatt álló iskolák bezárását rendelte el. 798 ily iskolát törültek el. 180,000 gyermeket fosztottak meg ezáltal kedves apácáiktól. E törvényéletbeléptetése nagy ellenszegülésbe ütközött, de végre mégis a hatalom győzött. Az állam most kezeibe vette az összes iskolákat, az apácáknak, papoknak minden beleszólást eltiltott; saját elve és felfogása szerint neveli az ifjuságot.

Igy akarta ezt a hitetlen köztársasági kormány. Az iskolából mindent kiűzött a mi Istenre emlékeztetett, és ezzel gyökerestől tépte ki a jónak csiráját, mit Isten és a jó szülők a gyermek-szívekbe ültettek.

A francia állam minden tanítóintézetben elrendelte a klerikális befolyás eltörlését. Célját kivitte — és mégis rövidet húzott; mert a sok elűzött tanítóerőt pótolni kellett. Mult évben a vidéki állami tanítók nem kaptak szabadságot és 10—12 millió frank felülfizetéssel küzködik a közoktatásügyi miniszterium.

Az elégedetlenség országszerte nagy. A nép és a hívő kath. intelligencia egyesült erővel védte a megtámadott kongregációkat. A törvények kivitele alkalmával, több helyt éjjel-nappal őrt állt a lakosság a zárdák bejáratánál és a mennyire lehetett ellenszegült.

A híres francia költő: Coppée Ferencz, hangzatos beszédekkel védte a zárdák ügyét.

Megrendítő jelenet volt az is, midőn egy nővér nyílt utcán szólt fel a rajta elkövetett igazságtalanság ellen.

Ezen általános felindulásban az asszonyok is tetteles részt vettek, ők is küzdöttek a zárdák szabad fennállásáért. Igaza van Esser professornak, ki a Manheimi nagy kath. kongresszuson így szól: „Ha a választások alkalmával a férfiak megtették volna kötelességöket, akkor a nők most nem tennék ki magukat a szocialisták sértéseinek.”

Czéltalan az ellenszegülés, ha már él a törvény; akkor engedelmeskedni kell, mert a hatalom ugy is győz — de a kinek van szava a választásnál és van igaz lelke — az legyen hív, elvéhez, hitéhez!

az éden kertjében vetették el. A hiuság kötötte még leginkább e világhoz. Ettől kellett volna neki szabadulnia, de ép ez volt azon tényező, mely vezérelte cselekedeteit még akkor is, midőn a hívó kegyelem erősebben szólt szívéhez. Hogyne! mikor a keresztekkel diszitett fegyvereket álmában az Ur megmutatta, neki és társainak igérvén azokat: katonai pályára akart lépni, mert hiusága ott fényes jövőt ígért. Nem értette ő azt kezdetben, hogy lelki fegyverekkel küzdjön a lelkek megmentéséért. Az idők háborusak voltak; babérok szerzésére alkalmasok. Dicsőség a harctéren szerezhető! Elmegy ezt keresni, de utjában újból nyilatkozik nek Isten: „Ferencz fiam! ki tehet több jót érted, az Ur-e vagy a szolga, a gazdag vagy szegény?” „Az Ur és a gazdag” volt felelete. „Hát akkor te miért hagyod el a szolga kedvéért az Urat, a szegényért a gazdagot?”

Megtört a jég; elszakadt az utolsó fonál, mi őt a világhoz kötötte. Megváltozott Pálként tér vissza szülővárosába az Ur szavára, mert megértette most a keresztes fegyverek jelentését. Bucsut vesz utoljára egy szeretetlakomán barátaitól, kik eléggé csodálkoztak megváltozott viselkedésén. A lakoma után eljegyzí magának titkos éji látomásban a szegénységet arául; leveti fényes köpenyét és egyszerű ruhát öltve keresi a magányt, hol az Isten oly érthetően szól a lélekhez és a lélek ugy el tud merülni a mennyei dolgok szemléletében. Krisztus követése volt legfőbb vágya. Önmegtagadás által magát méltóvá tenni Mestere követésére, ez volt feladata naponkint. Önmaga önkéntesen szegénynyé lett azért, hogy annál inkább szolgálja a szegényeket, ügyefogyottakat és betegeket testben és lélekben. Koldusok közé keveredik; koldus ruhát ölt fel és alamizsnát kér a gazdag kereskedő fia, az ünnepelt ifju.

De nem tántorodik el feltételében. Isteni mestere Krisztus az ő példája. Kinek nem volt hova fejét lehajtsa, miért legyen neki többje? A mig valami őt a földhöz köti, addig nem lehet igaz tanítványa. Szakadjon tehát el minden kötelék! De ez csakis önmagának ily mélységes megalázása által történhetett. Oh Istenem, mily borzasztók voltak küzdelmei! De a kegyelem erősebb volt benne és győzött. Tisztult és nemesedett a benne letett arany lélek. Hogy annál erősebb legyen szeretete Isten iránt, visszatekintett eddigi életére, vétkeire, az azokban eltöltött éveire, melyek oly fájdalmasan érintették most már érzékeny lelkét, hogy bánatkönnyeknek árja szünni nem akart. „Ki vagyok én és ki vagy Te Uram?” volt gyakori sóhajtása. „Mivel érdemeltem én por és hamu azt meg, hogy Te engem észre térítettél!” „Istenem és Mindenem!” Valóban mindene volt az Isten, mert a földi dolgok közül őt csak a lelkek üdvözítése érdekelte már. De azt is Isten dicsőségének terjesztése céljából tette. Szóval és példával hirdette a bűnbánatot és a mit bölcsék és világhírű tudósok keresztül nem vihettek, megtette azt a szerafi szeretettől lángoló és alázatos Szt. Ferencz: átalakította a világot. *P. Kóry Ottó.*

A ZÁRDAELLENES TÖRVÉNY FRANCZIA-ORSZÁGBAN.

Franciaországban életbe léptették azt a törvényt, mely az apácák vezetése alatt álló iskolák bezárását rendelte el. 798 ly iskolát törültek el. 180,000 gyermeket fosztottak meg ezáltal kedves apácáiktól. E törvényéletbeléptetése nagy ellenszegülésbe ütközött, de végre mégis a hatalom győzött. Az állam most kezeibe vette az összes iskolákat, az apácáknak, papoknak minden beleszólást eltiltott; saját elve és felfogása szerint neveli az ifjuságot.

Igy akarta ezt a hitetlen köztársasági kormány. Az iskolából mindent kiűzött a mi Istenre emlékeztetett, és ezzel gyökerestől tépte ki a jónak csiráját, mit Isten és a jó szülők a gyermek-szívekbe ültettek.

A francia állam minden tanítóintézetben elrendelte a klerikális befolyás eltörlését. Célját kivitte — és mégis rövidet huzott; mert a sok elűzött tanítóerőt pótolni kellett. Mult évben a vidéki állami tanítók nem kaptak szabadságot és 10—12 millió frank felülfizetéssel küzködik a közoktatásügyi miniszterium.

Az elégedetlenség országszerte nagy. A nép és a hívő kath. intelligencia egyesült erővel védte a megtámadott kongregációkat. A törvények kivitele alkalmával, több helyt éjjel-nappal őrt állt a lakosság a zárdák bejáratánál és a mennyire lehetett ellenszegült.

A híres francia költő: Coppée Ferencz, hangzatos beszédekkel védte a zárdák ügyét.

Megrendítő jelenet volt az is, midőn egy nővér nyílt utcán szólalt fel a rajta elkövetett igazságtalanság ellen.

Ezen általános felindulásban az asszonyok is tetteleges részt vettek, ők is küzdöttek a zárdák szabad fennállásáért. Igaza van Esser professornak, ki a Manheimi nagy kath. kongresszuson így szólt: „Ha a választások alkalmával a férfiak megtették volna kötelességöket, akkor a nők most nem tennék ki magukat a szoczialisták sértéseinek.”

Czélaltalan az ellenszegülés, ha már él a törvény; akkor engedelmesskedni kell, mert a hatalom úgy is győz — de a kinek van szava a választásnál és van igaz lelke — az legyen hív, elvéhez, hitéhez!

Egy kép a francia zárda-ostromról.

Egy francia lap tudósításaiból vettük át a következőket:

„Bretagne, Crozon nevű falujában szemtanuja voltam, mint üzték ki a helybeli tanító apácákat zárdájukból.

A főnöknő, kit általánosan: a „mi főnöknők“-nek neveztek, rendkívül népszerű volt és Crozon egyik legrégebb családjából származott. Már 80 éves, béna és agg kora sulya alatt meggörnyedt, de szellemének élénkségét még egész épségében bírja és rendkívül jó társalgó.

Már 50 év óta lakik Crozonban; összes vagyonát jótékony czélokra fordította; sok nyomort enyhített az egyházkerületben. — Ő alapította a zárdaiskolát is, melyet 1902. aug. 2-án a törvény bezárt.

Midőn a crozoni katolikusok a tiszteletreméltó nővel tudatták, hogy az állam iskolája bezárását rendelte el, és hogy a lakosság ellenszegülésre készül; könny gyűlt a szemébe és apácáit imára hívta össze.

„Gyermekeim,“ mondá, „Imádkozunk egészen hangosan üldözökért“ és a mint ez megtörtént — hozzátette: „és most halkan imádkozunk védelmezőinkért.“

A lakosság lelkesen készül a védelemre. A crozoni templomtoronyból trombitás jelezte a katonaság közeledését — a zárdához vezető utat pedig szekerekkel és szegessvassodronynyal torlaszolták el.

A törvény végrehajtói, minden zavargást ki akartak kerülni és ezért megizenték a crozoniaknak, hogy az agg főnöknő el kell ugyan hagyja iskoláját, de a helységben lakhat ezután is, két nővért szolgálatában tarthat meg, két más apáca pedig a kórházban maradhat. Ezen ígéretet a kedélyeket kissé megnyugtatták.

Augusztus 12-én, reggel 5 órakor, trombitaszó és szakadatlan harangozás jelezte, hogy az esemény ideje elérkezett. Magorva arcú halászok és parasztok gyülekeztek a terre — csendesen, fegyvertelenül, 200 főből álló katonasereg jön 5 gyöngé nő ellen. Egy lakatost is hoznak — más helységből — idevaló ember nem vállalta volna el e munkát.

Fülsiketítőleg kiáltják a crozoniak: „Éljenek a nővérek!“ és az iskola kapuját s ablaktábláit bezárják. — 300 ellenszegülő gyűl a zárda udvarára. Egy állami tisztviselő megkíséرتi beszédet intézni a néphez, de szavát elfojtják a „Liberté, liberté“ (szabadság!) kiáltások.

A lakatos munkához lát. Kaviccseső és szidalmak hullanak reája. — Feszíti a kaput; 40 perczig tart míg azt felnyitja. Ekkor veszik észre, hogy a kapun belől torlaszokat emeltek s ezt is fejszével bontják le.

Egy breton fiu, kit eddig nagy republikánusnak ismertek, e szavakra fakadt: „Ma iskoláinkat zárjátok be, holnap majd azért jöttök, hogy templomainkat csukjátok be; a ti zsarnok köztársaságtok örökre eljárszotta a Bretonok szeretetét.“ A rendőrök utolsó erőmegfeszítéssel

torlászokon keresztül törnek; utánuk jönnek a katonák, de 300 ember állja el utjokat s a „Liberté” kiáltások nem szűnnek. Erre egy képviselő és a crozoni pap beszélnek a néphez: „Gyermekek! a hatalom előtt meg kell hajoljunk. — Hagyjátok belépni a törvény embereit: ők majd tudósítják a köztársasági kormányt, hogy mily érzelmekkel fogadta a nép e törvényt.” Az emberek erre engedelmesen utat nyitnak s a rendőrök végre bejutnak a zárdaiskolába. Künnmarad a katonaság és egyik másik ifju ember szemében könny ragyog — talán szemináristák; e földnek fiaí és rokonságban állanak az apácákkal, kiket oly kiméletlenül üznek ki!

Végre megnyílik a zárdajtó. Parasztok hozzák a nővérek szegényes podgyászát. Hoznak egy régi, kopott karszékét is; — a beteg főnöknő karszékét — s ennek láttára sirva fakad az asszony nép.

És a szentéletű öreg nő, hol marad? Jön ő is. — Két nővér támogatja; így jelen meg a küszöbön. Egy nagy zokogás reszketteti meg a tömeget. Tisztelettel nyitnak utat előtte. Lassu, vontatott lépésekkel hagyja el a házat, melyet ő alapított, melynek szíve egész szeretetét áldozta. Ifju lányok letérdelnek előtte. Asszonyok, gyermekek, tengerészek mind sirnak. A képviselő szemébe is könny gyűl. A főnöknő azt kívánja, hogy a templomba vezessék — de hosszu az ut s az ő ereje elfogyott már. Két pap viszi a tömegben keresztül. Crozon lakói mind itt vannak; csendesek, szomorúak, mintha temetnének. A templom sötét bejáratánál eltűnik a főnöknő fehér főkötője — és felhangzik az ének — és hosszan hallatszik „Parce Domine.” „Irgalmazz Urunk!” . . .

Terézia Franciska nővér.

SZENT ERZSÉBET.

(Gróf Montalembert után.)

Mikor egész bizalmunkat Istenbe helyezük, nem bizunk hiába. Ő mindig megsegít, megvéd minket; Isten, ki mindegyikünk mellé őrangyalt rendelt, hogy ez óvjon, vezessen az élet rögös utjain át Hozzá — a menybe, — Isten rendszerint emberi segílyt is küld nekünk szükségünkben. A szenvedő szívhöz, szerető, résztvevő szívet vezet; aki szenved és bánatában rokonlélekre talál, az már a vigasztalódáshoz közel áll.

Szent Erzsébet is vigaszt, örömet nyert jegyese nemes, álhatalos szeretetében. Lajos tartománygrófra nem hatottak a rágalomok, gúnyolódások, melyekkel Erzsébetet illették s ha még igen ifju is volt arra, hogy őt megvédhesse, legalább min-

den alkalmat felhasznált arra, hogy iránta való mély vonzalmát kifejezhesse. Fájtak néki Erzsébet könnyei; vele együtt bánkódott és a híven megosztott szenvedések, ártatlan sziveiket egyre szorosabban forrasztották össze.

Erzsébet legnagyobb örömei közé tartozott az, midőn Lajos távolabbi utjaiból hazatérve őt ajándékokkal lepte meg s ezáltal bebizonyította, hogy távolléte alatt is reá emlékezett. Egy alkalommal azonban közbejött események miatt, a tartománygróf elmulasztotta e szokását követni. Erzsébet ellenségei a mulasztást Lajos vonzalma változásának tulajdonították és a lányka bánatos aggodalommal panaszojta el a történ-

teket jó öreg pártfogójának, Varilla magyar vitéznek. Varilla nem nyugodott míg Lajostól meg nem kérdezte: „Mi szándéka van uram, királyom lányával? Talán hazaküldi őt?” A tartománygróf Inselberg felé mutatott és így szólt: „Látod e hegyet? — nos, ha ez színaranyból volna és azon kikötéssel igérnék nekem, hogy Erzsébetről lemondjak, sohasem fogadnám el! Bármit is mondjanak ellene; szeretem, és e földön semmit sem szeretek jobban nálánál.” „Engedje meg uram, hogy e szavakat jegyesének elismételjem” szölt Varilla, mire Lajos így felelt: „Mondd el neki mennyire szeretem, s vidd el részére ezen emléktárgyat, hűségem újabb jeléül” és Varillának egy ezüstbe foglalt kis tükröt adott át, melyet a megfeszített Jézus képe díszített. Mily hálás örömmel csókolta Erzsébet e képet, midőn jegyese ajándékát átvette! . . .

1218-ban Lajos betöltötte 18-ik évét; lovaggá avatták és a következő két évet háboruzásokkal kellett töltenie.

Végre 1220-ban semmi sem gátolta többé a házasság megkötését. Lajos határozottan kijelentette, hogy Erzsébetet nőül akarja venni és egyuttal elhallgattatta jegyese üldözőit. A wartburgi kastély újból ünnepele; ugyanazon főurak, kik 9 évvel ezelőtt a királyi gyermeket Magyarországból ide kísérték, most oltárhoz vezették a lánykát. Thüringia összes nagyjai megjelentek ez esküvőn; akik eddig rágalmazták Erzsébetet, most alázatosan hajoltak meg előtte. Akkori szokás szerint három napig tartó ünnepelel után oszlottak csak el a vendégek.

Lajos és Erzsébet Istenben és ártatlan szívek szerelmében találták boldogságukat.

A tartomány gróf igazán méltó volt Erzsébethez. Nemes lelkének tulajdonai, már rendkívüli szép arcvonásain is kifejezést nyertek, úgy hogy feltűnően hasonlított azon képhez, mely hagyományszerűen Krisztus Urunkról fennmaradt. Szívének tisztaságát minden kísértés ellenében híven megőrizte s ha környezete könnyelmű szavakat ejtett ki előtte, ő így szólt: „Elűzlek udvaromból ha így beszélsz! hogyan merészelsz engem oly vétekre csábítani, melyet én naponként legszigorubban büntethetek.”

A szt. misét mindennap áhitatosan hallgatta végig s az egyház törvényeinek lelkiismeretesen engedelmeskedett. Szerette a szerzetesek társaságát; a Reinhartsbrunni benczések zárdáját gyakran látogatta. A vitézségben és minden testi ügyességben valamennyi előkelő kortársát felülmulta. Bátorságának jellemzéseül emlitik azon jelenetet, midőn Lajos, minden félelem nélkül szembe állott egy ketreczéből kiszabadult ordító oroszlánással s ez állat, mintha érezte volna a lélek hatalmát a physikai erő fölött — megszédülten a gróf lábaihoz feküdt.

A keresztény udvariasság is Lajos erényei közé tartozott. Szt. Fe-

rencz atyánk, ki a gróf kortársa volt, ezen tulajdonságot a szeretet testvérenek nevezte és valóban, a szeretet elnéző, előzékeny, szíves mindenki, de kivált a gyengébbek iránt. Lajos egyetlen szenvedélye az igazságérzet volt; kérlelhetetlenül büntette azokat, kik Isten törvényeit megszegték, de ha csak saját személye ellen vétettek így szólt: „Gyermekeim, ne tegyetek így, mert bánatot okoztok nekem.“

Kormányzásában oly okosságot és mély belátást tanusított, a minőt ily fiatal és egyszerű jellemről nem is reméltek volt alattvalói. A tartománygróf megfelelt jellegének, mert csakugyan: „Istenfélelem, tisztaság és igazság“ vezették minden tettében. Gróf Montalembert jegyzi meg róla hogy mint a valódi lovagok, ő is az igazság és hit fegyveres papja volt.

Erzsébet egész lelkéből tisztelte és szerette férjét, kinek érdemeit semmi sem jutalmazhatta volna jobban, miát egy szent igaz szerelme. Boldogságukat mindketten Istenben keresték és találták fel. Lajos teljes szabadságot engedett Erzsébetnek áhitatossági gyakorlataiban; csak néha intette szeretettel, midőn aggódott, hogy neje tulságba viszi önsanyargatásait. „Testvérem kinéld magad és nyugodj kissé“ mondotta Erzsébetnek, ki mindig engedelmeskedett; pedig szeretett éjjel felkelni, hogy férje ágya mellé terdelve hálát adjon Istennek, ki éjfélkor jött e világra a kis Jézusban. Éjjeli imája közben sokszor már nem tudott az álom ellen küzdeni, úgy aludt el térdelve, férje kezét kezében tartva.

A földi boldogságok egyik legnagyobbika az, midőn két szerető lélek egymás jelenlétének örülhet. Lajos és Erzsébet ritkán váltak meg egymástól; — a grófnő minden időjárásban elkísérte férjét utjain; s midőn néha mégis kénytelen volt hosszabb időre bucsut venni tőle, özvegyi ruhát öltött fel és fátyolt viselt mint az özvegyek. Ilyenkor egész éjjel virasztott és imádkozott; de a mint férje hazatéréséről értesítették, elővette szép ruháit boldogan sietett Lajos elé s mindent megtett, hogy szemének, szívének tetszhessen. „Isten a tanum“, mondotta gyakran udvarhölgyeinek, „nem hiúságból ékesitem fel magamat, hanem azért, hogy testvéremnek ne adjak alkalmat vétekre, ne legyen ő velem elégedetlen. Csak engem szeressen ő az Úrban, akkor Isten, ki e földön egyesített minket, a jövő életben sem fog elválasztani.“

Boldogsága közben mindig arra igyekezett, hogy önkéntes áldozatok árán érdemelje ki az örök üdvösséget. Önsanyargatásait így indokolta: „Akarom, hogy testemet legyőzzem, mert nyer az által, ha a léleknek engedelmeskedik.“ Minden pénteken, sőt nagyböjtben mindennap szigoruan megkorbácsoltatta magát. Felső ruhája alatt mindig penitencia öltönyt viselt. Értékes öltözetei annyira terhére voltak, hogy midőn egy alkalommal rangjához illően felékesítve templomba lépett s tekintetét a feszületre irányította, ájultan esett össze; mint egykor gyermekkorában, úgy most is elfogta szívét a bánat, szenvedő Üdvözítője láttára.

A hol lehetett kerülte a fényüzést és társnőit is egyszerűsége intette.

A parancsolt bőjtöket szigoruan betartotta, sőt, gyóntató atyja iránti engedelmességből, kivételes bőjtnak is alávetette magát; ugyanis csak oly ételből evett, mely biztosan férje birtokainak terméke volt, mert attól tartott, hogy a jobbágyok tartozásait, sokszor igazságtalan zsarnoksággal hajtották be tisztjei. Ez okból néha oly gyarló ellátása volt, hogy barna kenyérrrel és vízzel kellett beérnie.

Mindezen önmegtagadásokat örömmel, derült arcczal végezte Erzsébet; s a mennyire lehetett titkolta szigorú életmódját. — Megszólította azokat, kik komoran imádkoztak: „Mintha a jó Istent meg akarnák ijeszteni” mondotta. „Adják Istennek a mit örömmel s jó szívvél tudnak adni!”

A társas összejöveteleket nem kerülte, sőt tánczolt is néha, de a vig mulatozás soha sem vonta el lelkét Istentől; a vallás egészen áthatotta már és mindent Isten akarata iránti engedelmességből tett.

Terézia Francziska nővér.

EMLÉKSOROK.

I.

<i>Ne vedd szememre azt,</i>	<i>Nehéz küszdelmeket</i>
<i>Hogy megtörött lantom;</i>	<i>Élt át az ifju szív</i>
<i>Ha szól, csak a tavaszt,</i>	<i>S azokban még hiszed?</i>
<i>A multat siratom.</i>	<i>Erős csatákat vív.</i>

*De kit az Ég vezet,
Az bátran küzd, remél;
Az el nem is vészett,
Környezze bár vészély.*

II.

<i>Ha élted tengerén</i>	<i>Csak kérd a tengerek</i>
<i>Szélvész, vihar borong,</i>	<i>„Vezérlő csillagát”</i>
<i>Ha messze szirt fölött</i>	<i>És a Mindenhatót?</i>
<i>A vész harangja kong:</i>	<i>Azt meg szeresd, imádd!</i>
	<i>Nyikómenti.</i>

HAMVAZÓ SZERDÁN.

Az esztelneki kolostorból ebben az esztendőben is kiment Hilarius testvér a környékre alamizsnát gyűjteni. Már megkezdődött a böjti sz. idő, s a kolostor quardiánja elküldötte, hogy régi szokás szerint sz. Ferencz nevében kopogtasson be a keresztény hívők hajlékaiba, honnan aztán tojással, s más a hosszú negyvennap böjthöz szükséges ételmi szerekkel tért vissza.

Szívesen adtak az esztelneki pátereknek. Tudták, hogy az a kicsiny kolostor sok áldást hozott már a környékre, meg hogy a barátok imádságára a szegény sz. Ferencz busásan visszafizet. Ezt sokan tapasztalták is már, s azért ha Hilarius testvér nem jelent meg a szokott időben közöztük, többen még zugolódtak is.

Most éppen Dénesfalvára ment. Hamvazó szerdán mindig ebben a faluban kezdte meg a tojásgyűjtögetést. Kijöttek már az Isten házából is a kis falu lakosai s mintha meglátszott volna arcukon a megható szertartás utónyoma, fülükben még hangzottak a megrázó szavak: „Emlékezzél meg ember, hogy por vagy és porrá leszel . . .”

Némán, szóltanul tért haza ki-ki házikójába, hogy megkezdje az újabb sz. időt, a Megváltó keserves kinszenvedésének idejét. Elhallgat ilyenkor mindenütt a tánczra hívó zene, hangos kaczaj nem ingerli az ajkat, megszűnik a fesztelen jó kedv, komoly magábaszállás, ájtatos hangulat tölti be a szívet.

Elég is volt a mulatásból. Épp az idén hosszú volt a farsang, s kivehette részét a jóból a dénesfalvi fiatalság is. A három utolsó napon estétől reggelig tartott a mulatság; tánczoltak, duhajkodtak kivilágos-virradtig. De Benkő Jóskának, meg néhány könnyelmű pajtásának még ez sem volt elég. Hiába intették őket az öregek, hiába kérte édes anyjuk, nem használt az semmit.

Hamvazó szerdán reggel, mikor meghuzatta a plebános ur a legnagyobb harangot, még akkor is folyt a kurjongatás. Pedig milyen szépen szólt az a harang . . . Mélabus zöngése egészen a szívig hatott. Szólt a szent idő eljöttéről, a bűnbánat és töredelem szükségéről; templomba, a kiengesztelődés e helyére hívta azokat, kik talán mulatozásaikkal magukra vonták az Ur haragját.

Mindenki meghallotta azt, csak Benkő Jóskáék nem. A cigány zenéje, lábuk dobogása és mámoros torkuk rikácsolása elnyomták az

égi hangot, s a harang édesen hívó csengése elenyészett a pískos mulatóhely fülsiketítő zsvájában. Addig is ott mulattak, dőzsöltek ők, míg másoknak fejére lehullott a mulandóságot jelentő hamu: Emlékezzél meg, hogy por vagy, ember vagy, meghalsz, porrá leszesz . . .

— Tudjátok mit? — szólt egy kupás üveggel kezében Benkő Jóska, — menjünk ki az utcára, mutassuk meg, hogy nekünk hamvazó szerdán is szabad mulatni. Hiába beszél nekünk a pap, hiába óbégatnak az öregek . . . Jöjjetek menjünk!

— Menjünk hát! — felelték mámorosan a többiek, hamvazó szerdán mulatni . . . az ám a valami!

Megindultak; kezükben boros üveg csillogott, oldaluk mellett pedig ott sompolygott két szál cigány, nyütt vonójával, fakó hegedűjével. Menni kellett nekik is, mert úgy parancsolták.

Kinn csöndes volt az utca. Néhány jó öreg, ki tovább maradt kissé a templomban, épp most szállingózott hazafelé, ideje már, hogy ők is hazatérjenek. Hónuk alatt vén imádságos könyv volt szürke kendőbe takarva, s a mint távoztak a templom elül, még meg-megálltak, beszélgettek, tanácskoztak, s fontolgatták a plebános ur jelentős szavait, melyeket épp most a bőjt elejére mondott . . .

A faluban utcahosszat
Muzsikáltatom magamat . . .

Egyszerre csak ez a duhaj nóta csapta meg a fülüket, Benkő Jóska meg a társai szilaj jó kedvükben huzatni kezdték az utcán, s hozzá még énekelték is. A templomból hazatérő öregek majd, hogy össze nem roskadtak ijedtükben. Még fülükben zengett a bünbánó ének áriája: „Könyörülj Istenem én bünös lelkemen . . .“ És ezek most így, ilyen állapotban . . . hamvazó szerdán . . . az utcán . . .! ? Megszentségtelenítik a szent időt, bünös daluk megfertőzteti a levegőt, a pap áldása átokká lesz, s a mai nagy napon a halandó fejekre lehulló hamu Isten bosszuló ítéletévé válik, sujtani fog az kérlelhetetlenül . . .

Ezt gondolták, mért beszélni nem tudtak, nem mertek, ez az ördögi jelenség torkukra forrasztotta a szót. Ezalatt pedig egyik-másik kapuban megjelentek a kíváncsi nézők, találgatták, kérdezték, hogy is lehet vidám zene, duhaj jókedv hamvazó szerdán?

Hilarius testvér is ott volt a közelben. Éppen egyik háztól jött ki, hol Isten nevében, sz. Ferencz atyánk szegénységével járt, alamizsnát gyűjtött. Tiszteletteljesen köszöntötték őt az emberek: Dicsértessék a Jézus Krisztus! S a mikor elhaladt mellettük, illemtudóan álltak félre utjából. Régen ismerik, szeretik őt már, s az egész vidék apraja-nagyja csak úgy szólítja, hogy: „atyám uram.“ Megis felelt e névnek, mindenki

számára volt egy kedves, vigasztaló szava. Szívesen szóba állott bárkivel s mert látták nyíltszívű őszinteségét, jámbor életmódját, föltárták neki bajaikat.

— Atyám uram! csak egy kortyra, egy fordulóra. Nem fog az megártani az olvasójának, jöjjön csak közelébb, — szólott Benkő Jóska, mialatt düledezve tántorgott a szerzetes felé, hogy beszédbe álljon véle.

— Ne közelíts hozzám, ki így szentségtelenited meg az Isten napját, s a bűnbánat idejét. Ugyan, nem volt elég a mulatásból?

— Ej, bárgyu beszéd! akkor mulatunk, mikor jól esik. Mit nekünk a szent idő!? Tartsák meg a papok, ha hirdetik, de nem ám mi. Így pajtás, huzd cigány azt a nótát!

Próbálta huzni, de nem merete, azon törték fejüket a mórék, hogy miképp is szokjenek meg ebből a kellemetlen helyzetből. Köröskörül már gyülekeztek a kíváncsian előjövő emberek, s gondoltok, hogy itt ma még baj is lehet . . .

— Ha nem hagyjátok félbe botrányos mulatozástokat, bizony mondom, hogy elér titeket az Isten büntetése. Nem tudjátok-e, hogy hamvazó szerda van ma, a bűnbánat idejének első napja . . . Megkezdődött az Úr keserves kinszenvedése, s ti mégis mulatni mertek?

A méltó szemrehányás bátor hangja dühbe hozta Benkő Jóskát és társait, csak féltek a körülállóktól, különben tetteleg is bántalmazták volna szegény Hilárius testvért.

— Még te parancsolsz nekünk, te, kolduló barátja te . . . Nem rendezkedik nekünk senki, még a pap sem, mulatunk mert jól esik. Mit nekünk az Úr szenvedése? Ha szenvedett hát jól tette. Azt akarja, hogy mi is szenvedjünk, buslakodjunk, szomorkodjunk, mint a kinek az orrát vágják le . . .

Istent káromló, gyalázkodó szavaiból több már nem hallatszott. Óriási zsvajban, lármában veszett el a hangja. Gyermekek sikoltozása, asszonyok, lányok jajveszékése töltötte be a levegőt, megijedve menekült ki-ki arra, a merre lehetett. Két megvadult, megbokrosodott ló száguldott rettenetes robajjal az utcán, hiába volt az emberek minden igyekezte, nem tudták megállítani eszeveszett futásukban. Menekült mindenki az ut közepéről, csak a még mindig fenyegetőző Benkő Jóska állt ott ittasan, de még is daczosan, mint a ki előbbi szavaival hihivta az Isten haragját, szembe állott az Urral, gunyolta a Jézus szenvedését . . .

Most már ő is észrevette a veszélyt, menekülni szeretett volna, de már késő volt. Mielőtt összeszedhette volna magát, már ott fetrengett a megböszült állatok éles patkója alatt s piros vére kifröcsesent az utca köveire. Keresztül száguldottak a megvadult állatok tehetetlen testén, s a nehéz szekér egyik kereke éppen a fejét hasította kettőtbe. Átkozódó,

csufolódo ajkai kinos vonaglásban, halált hörögve, örökre elnémulva maradtak az utca porában. Patak módjára folyó vére mintha azt mondotta volna: Miért nem hallottad ma te is a templomban az ígéket: emlékezzél meg, hogy por vagy, ember vagy, hogy meghalsz, akkor ma nem haltál volna meg . . .

A rémulés moraja hangzott végig a körülálló ajkain. Isten ítéletének haragja, s a borzalmas halál gondolata megfélemlítette őket. Mikor odamentek, hogy felvegyék az összetiport testet, már halott volt, feje össze volt roncslva. Önkénytelenül térdeltek le mellé az Isten szabad ege alatt, hogy a kérlelhetetlen Bíró széke elé fölszálló lélekért imádkozzanak. Levették kalapjukat, az asszonyok, gyermekek sirtak, könnyeik összefolytak az Ur ellen tusakodó ember kiontott vérével. Mintha azokkal a könnyekkel akarták volna kiengesztelni a megbántott Eget . . .

Hilarius testvér is ott térdelt velük, ő mondotta előre az imádságot. Majd hogy rá nem borult megbántójának eltorzult tetemére, szíve fájt, leike kesergett azért a másik szegény lélekért. S mikor legünnepélyesebb volt a csönd, elérzékenyültek a szívek, fölállt a tömegben s szólt meghatottan, kenetteljesen, mint egy próféta:

— Testvéreim! Ime előttünk a példa, az Ur rögtön sujtó ítéletének jele. Isten mindnyájunkkal szabad, jaj nekünk, ha törvénye ellen tusakodunk. Ne zúdítsuk fejünkre soha véstteljes haragját. Ne vétkezzünk a tilalom ellen.

Igy szólt, s az imádkozó embertömeg ajkán hallkan lebbent el a szent fogadás, hogy a hamvazó szerdát soha megbecsteleníteni nem fogják.

Apáról fiura szállt Dénesfalván e szomorú történet, s mikor azután minden esztendőben eljött Hilarius testvér az esztelneki kolostorból, hogy alamizsnát gyűjtsön a bőjti szent időre, mondják, hogy a végzetes helyen maga köré gyűjtötte az áhitatos embereket, együtt imádkoztak, együtt kérelték az Urat. S hogy el ne feledjék, mélyen vésődjék szívükbe a példa, mindig hozzátette: Emlékezzél meg ember, hogy por vagy és porrá leszel emlékezzél meg erről, s akkor nem vétkezel . . .

Frater Minimus.

számára volt egy kedves, vigasztaló szava. Szívesen szóba állott bárkivel s mert látták nyíltszívű őszinteségét, jámbor életmódját, föltárták neki bajaikat.

— Atyám uram! csak egy kortyra, egy fordulóra. Nem fog az megártani az olvasójának, jöjjön csak közelébb, — szóló Benkő Jóska, mialatt düledezve tántorgott a szerzetes felé, hogy beszédbe álljon véle.

— Ne közelíts hozzám, ki így szentségtelenít meg az Isten napját, s a bűnbánat idejét. Ugyan, nem volt elég a mulatásból?

— Ej, bárgyu beszéd! akkor mulatunk, mikor jól esik. Mit nekünk a szent idő!? Tartsák meg a papok, ha hirdetik, de nem ám mi. Igyál pajtás, húzd cigány azt a nótát!

Próbálta huzni, de nem merete, azon törték fejüket a mórék, hogy miképp is szokjenek meg ebből a kellemetlen helyzetből. Köröskörül már gyülekeztek a kíváncsian előjövő emberek, s gondoltok, hogy itt ma még baj is lehet . . .

— Ha nem hagyjátok félbe botrányos mulatozástokat, bizony mondom, hogy elér titeket az Isten büntetése. Nem tudjátok-e, hogy hamvazó szerda van ma, a bűnbánat idejének első napja . . . Megkezdődött az Úr keserves kinszenvedése, s ti mégis mulatni mertek?

A méltó szemrehányás bátor hangja dühbe hozta Benkő Jóskát és társait, csak féltek a körülállóktól, különben tetteleg is bántalmazták volna szegény Hilárius testvért.

— Még te parancsolsz nekünk, te, kolduló barátja te . . . Nem rendezkedik nekünk senki, még a pap sem, mulatunk mert jól esik. Mit nekünk az Úr szenvedése? Ha szenvedett hát jól tette. Azt akarja, hogy mi is szenvedjünk, buslakodjunk, szomorkodjunk, mint a kinek az orrát vágják le . . .

Istent káromló, gyalázkodó szavaiból több már nem hallatszott. Óriási zsvajban, lármában veszett el a hangja. Gyermekes sikoltozása, asszonyok, lányok jajveszékése töltötte be a levegőt, megijedve menekült ki-ki arra, a merre lehetett. Két megvadult, megbokrosodott ló száguldott rettenetes robajjal az utcán, hiába volt az emberek minden igyekezte, nem tudták megállítani eszeveszett futásukban. Menekült mindenki az ut közepéről, csak a még mindig fenyegetőző Benkő Jóska állt ott ittasan, de mégis daczosan, mint a ki előbbi szavaival híhivta az Isten haragját, szembe állott az Úrral, gunyolta a Jézus szenvedését . . .

Most már ő is észrevette a veszélyt, menekülni szeretett volna, de már késő volt. Mielőtt összeszedhette volna magát, már ott fetrengett a megbőszült állatok éles patkója alatt s piros vére kifröcsesent az utca köveire. Keresztül száguldottak a megvadult állatok tehetetlen testén, s a nehéz szekér egyik kereke éppen a fejét hasította kettőbe. Átkozódó,

csufolódo ajkai kínos vonaglásban, halált hörögve, örökre elnémulva maradtak az utca porában. Patak módjára folyó vére mintha azt mondta volna: Miért nem hallottad ma te is a templomban az igéket: emlékezzél meg, hogy por vagy, ember vagy, hogy meghalsz, akkor ma nem haltál volna meg . . .

A rémülés moraja hangzott végig a körülálló ajkain. Isten ítéletének haragja, s a borzalmas halál gondolata megfélemlítette őket. Mikor odamentek, hogy felvegyék az összetiport testet, már halott volt, feje össze volt ronszolva. Önkénytelenül térdeltek le mellé az Isten szabad ege alatt, hogy a kérlelhetetlen Bíró széke elé fölszálló lélekért imádkozzanak. Levették kalapjukat, az asszonyok, gyermekek sirtak, könnyeik összefolytak az Ur ellen tusakodó ember kiontott vérével. Mintha azokkal a könnyekkel akarták volna kiengesztelni a megbántott Eget . . .

Hilarius testvér is ott térdelt velük, ő mondotta előre az imádságot. Majd hogy rá nem borult megbántójának eltorzult tetemére, szíve fájt, lelke kesergett azért a másik szegény lélekért. S mikor legünnepélyesebb volt a csönd, érzékenyültek a szívek, föllált a tömegben s szólt meghatottan, kenetteljesen, mint egy próféta:

— Testvéreim! Ime előttünk a példa, az Ur rögtön sújtó ítéletének jele. Isten mindnyájunkkal szabad, jaj nekünk, ha törvénye ellen tusakodunk. Ne zúdítsuk fejünkre soha vészteljes haragját. Ne vétkezzünk a tilalom ellen.

Igy szólt, s az imádkozó embertömeg ajkán hallkan lebbent el a szent fogadás, hogy a hamvazó szerdát soha megbecsteleníteni nem fogják.

Apáról fiura szállt Dénesfalván e szomorú történet, s mikor azután minden esztendőben eljött Hilarius testvér az eszternelki kolostorból, hogy alamizsnát gyűjtsön a bőjti szent időre, mondják, hogy a végzetes helyen maga köré gyűjtötte az áhítatos embereket, együtt imádkoztak, együtt kérelték az Urat. S hogy el ne feledjék, mélyen vésődjék szívükbe a példa, mindig hozzátette: Emlékezzél meg ember, hogy por vagy és porrá leszel. Emlékezzél meg erről, s akkor nem vétkezel . . .

Frater Minimus.

ZARÁNDOKLAT A SZENT FÖLDRE AZ UJ SZÁZAD KEZDETÉN.

Lélekben vezeti: *P. Kóry Ottó.*

Medgyes, 1903. február 15.

Kedves Szerkesztő Ur !*

Köszönöm tudósítását a bejelentett zarándokokról. Hála Istennek, mégis csak összegyűltünk szép számmal. Megis irtam és írom mindenik résztvevőnek, hogy hozzon magával még néhány útitársat, mert elférünk, akárhányan leszünk. Az indulás e füzet megjelenése napján lesz és kiindulási pontul jelöltem a fővárosunkat Budapestet.

Ide igyekezzék tehát mindenki, még pedig a pesti oldalon levő szt. ferenczrendi atyák templomába, hol is kikérve az Isten oltalmát és segedelmét vigan, lelkesen haladunk kitűzött célunk felé a szt. földre.

Nagy az érdeklődés mondhatom. Még Szekeres Julis néni is, kit egész Marosvásárhely jól ismer, mert ő takarítja és gondozza páratlan buzgalommal az ottani

ferencziek templomát, mondom még ő is öreg korában hozzánk csatlakozik. „No kedves Julis néni! Igazán örvendek ennek“ írom neki. „Testi szemeinek világa gyöngült ugyan, de annál nagyobb és behatóbb lesz a lélek világa, mert ez átlát a jövő életbe is. Irasson aztán Tamás bácsi férje urának is még, hogy ne maradjon el a szentföldi utról.“

Igazán mondom, kedves Szerkesztő Ur! aggódom azon kissé, mikép vezessem ezt a sok embert oly hosszú uton. No de biztat az a remény, hogy mind egytől egyig buzgósággal telt szívvvel és lán-goló szeretettel jön, mely tények nagyon is megkönnyébbítik dol-

* Bevezetésül közöljük a lelki zarándoklat vezetőjének szerkesztőségünk-höz küldött levelét.

gomat. Hiszen sem versengést, sem irigységet, sem másféle sok szenvedélyt ilyen szívek nem ismernek, de nem is szabad hogy ismerjenek. Ha pedig ilyen jók és szelídek, akkor csakugyan könnyű lesz feladatom.

Az Ur adja nekünk az ő békéjét! a viszontlátásig Budapesten!

Az író.

* * *

Nagy a sürgés forgás a pesti szt. Ferencziek templomában és körülötte is. Zarándoklat indul a szent földre, hogy meglátogassák az Ur Jézus által megszentelt helyeket. Ki-ki lelki ügyét rendbe hozza és feszült figyelemmel várja az indulást, léleekben. Igen, léleekben, mert mi ez úttal csak léleekben járunk ott, de azért úgy vesszük, mintha testtel, lélekkal ott volnánk, mert hát a lélek veszi fel a külső benyomásokat.

Ha körülnézünk az egybegyültek csoportján, találunk ott minden rendű és rangú embert.

Szegény napszámos, földmives, iparos, hivatalnok, arisztokrata, gyermek, ifju, hajadon, házastársak, öregek stb., igen nagy számban vannak képviselve. Mind igen rendtudók és pontosak. Várják az indulást; de nem lehet még menni, mert P. Arizztid előbb szt. misét mond, áldást ad, majd pedig a szószékre lépve így szól az egybegyültekhez:

„Kedves Zarándoktársaim!

„Midőn egykor a 11. században II. Orbán pápa lelkesítő beszédjére az egybegyült európai keresztény fejedelmek egy szívvel és akarattal felkiáltottak: „Ez az Isten akaratja!“ t. i. hogy visszafoglalják a hitetlenek kezéből a szt. földet, akkor megmozdult az egész művelt nyugat minden községe, tanyája, városa és adta a hős harczfiakat a közös keresztény vállalat keresztülviteléhez.

Mindenki szabadnak akarta látni az Ur Jézus szent hazáját; mindenki áldozatot kívánt hozni akár vérben, akár vagyonban, csak-hogy kegyeletét, háláját és ezekben szeretetét megmutassa Üdvözítője iránt.

Igy mozdult meg most magyar hazánk minden községe városa, hova elhatottak a „Szt. Ferencz Hirnöké“-nek füzetei, hogy részt vegyenek bár léleekben egy a szt. Földre vezetendő zarándoklatban. Föl a szívekkel! mert az eszme inagasztos és szép. Föl a lelkekkel az Istenhez, ki egyszülött Fiát azon a földön engedte járni, kelni, hogy felkeresse az eltévedteket, gyógyítsa a betegeket, vigasztalja a kesergőket, mert

most is itt van Ó a nagy Tűrő Szenvedő és Résztvevő, köztünk és velünk lesz azon a hosszú, de nem fáradalmas úton, melyet tenni szándékozunk. Igen velünk van és lesz, hogy gyógyítson és boldogítsa.

Csak egyet kér: Nyissunk neki ajtót midőn kopogtat szívünkön.

Találjon készen, mint a hazatérő ur az ő szolgálait, az ő elfogadására, hogy hűségünkért kénytelen legyen bevallani:

„Ime hű szolgálám, mert kevésben hű valál, sokakat bizott rád, lépj be Urad örömébe.“

Ezt ohajtáná az édes Jézus minden léleknek mondani, hisz Ó a tiszta szeretet, ki szeretetében kifogyhatatlan.

Jertek tehát minden alkalommal ide, a szeretetnek e forrásához és meritsetek abból, hogy áthasson titeket is a szeretet lángja. Jöjjetek ide és boruljatok le előtte, hogy áldását vegyétek mindannyian ezen mostani vállalkozástokban is. Ó látja, hogy Érette teszitek ezt, s mert hálásak akartok lenni minden vett szeretetajándékaiért, azért teljes joggal számíthattok áldására.

Jézusom légy velünk! Jézusom áldj meg minket és vezérelj, hisz te vagy zarándoklásunk kalauza! Jézusom terjeszd ki oltalmazó jobbodat e kised nyájad fölé, mely a te dicséretedet zengeni tüzte ki élte feladatául. Add, hogy most lelkünk üdvére szolgáljon ezen zarándoklás és gyakor e földi után az égbe vezessen utolsó utunk! Amen!

„Áldjon meg titeket az Atya, Fiu és Szentlélek Isten! Amen!“

Ezen lelkes szavak után bucsut vettek a zarándokok a még ott levő ismerőseiktől azon ígérettel, miszerint majd a legközelebbi találkozás alkalmával mindent elmondanak, mit tapasztalni fognak. Megindult a sokaság a vasuti állomás felé. Daczára, hogy oly sokan vannak, nincs rendtelenség sem az uton, sem a beszállásnál. Mindenki tudja helyét; mindenki tisztában van teendőivel. Csak egy gondolat foglalkoztatja az egészet és ez az Ur maga.

Indulhatunk? Még nem! Miért? Itt jön még egy csoport erdélyi, kik megkésve bár, de még nem későn csatlakozni akarnak. Ha jól látom Julis néni van az élükön. Persze hogy Ó! Még hirtelenében összeszedett néhány előfizetőt, hogy gyarapodjunk. Ez az oka az ő késésének, mert különben a pontos öreg nem szokott megkésni. „Na Julis néni magát az Isten megáldja lelkes buzgóságáért.“ Az Ur háza iránti buzgalom emésztí őt csakugyan.

„Indulás!“ — „Az atyának és Fiunak és Szentlélek Istennek nevében Amen! Megyünk! Száll a gondolat gyorsvonatán lelkünk a Dunán át; átszeli a rónát, majd a Balaton kies mentét; gyönyörkö-

dik az Isten alkotta természet szépségén; Mindenhatóságát épp úgy hirdeti a parlagi gyom közt sütkérező kis bogár, mint a magasban uszó sas.

Rég letűnt idők dicsőségéről regélnek a Balaton mentén Badacsony, Tátika, Somló hegyek, az ormukon meredező várromok. Vajjon az a szívmelegítő és felvidítő aranyszínű bor, mely oldalukon terem, nem az ott elhunyt hősök véreből nyeri-e erejét?...

De ime itt vagyunk Nagy-Kanizsán. Nemsokára átlépjük hazánk határát és ép azért megállunk itt bár rövid időre, mert itt még csatlakozni akarnak hozzánk. „Isten hozta kedves testvérek, be rég vártuk már!” így szólal meg egy hang a sokaságból. — A helybeli P. Gvardián is itt van testvéreivel és még igen sokakkal Kanizsáról és az egész vidékről. „Jézus áldja meg Főtisztelendő Házfőnök Uram!” — Viszonoztuk üdvözetét és egymás nyakába borulva örvendeztünk egymásnak, kik bár sohase láttuk egymást, mégis ismerősök vagyunk. Szt. Ferencz gyermekei nem idegenek; őket az ősatyától öröklött szeretet és egyszerűség hamar megismerteti. De nini! egyik szerzetes testvér egy nagy kosarat cipel felénk. „Mi van benne?” kérdők. „Talán csak nem enivaló, hisz az nekünk ezen az úton nem kell.”

„Nem is testnek való táplálék van benne, hanem a lelkek szükségsei vannak összegyűjtve. Egész Kanizsa és vidékének lakói felajánlják ezekben imaszándékaikat a „Szt. Ferencz Hirnöke” előfizetőinek és így mindazoknak, kik ezen zárandoklaton részt vesznek.”

A Főtisztelendő P. Gvardián ezen felvilágosítása után örömmel fogadtuk azokat és hozzá csatoljuk a miénkhez. Hej! sok jót művelhet még a Szt. Ferencz III. rendje a jövőben, ha mint a múltban, tagjai ügybuzgósággal teljesítik kötelességeit és szem előtt tartják a szt. Alapító célját.

No de indulásra szól újból a vezényszó. Zárandokcsapatunk ugyan csak megszorodott itt a határszéli városnál. Örömeinkre szolgál látni, mikéért karolják fel mégis a nemesérsésű lelkek a jó ügyet.

Mielőtt azonban átlépnek a szorosán vett Magyarország vagy Magyarhaza határát egy közös akarattal valósítsuk meg első jó szándékunkat és ez nem más, mint: a magyar hazáért, szellemi és anyagi felvirágoztatásáért, a polgárok békés életeért naponkint a jó Istenhez fohászzkodni. Ezen szándéokra most mondjunk mindnyájan 3 Miatyánkot!

(Folytatjuk.)

SZENT FERENCZ VIRÁGOS KERTJE.

Az első virágok.

Sz. Berald, Péter, Adjut, Accursius és Ottó vértanúk.

Az Urnak utjai kifürkészhetlenek. Alig hiszem, kedves olvasóm, hogy ezt a saját életedben is nem tapasztaltad volna. Vizsgáld csak jól megmultadnak eseményeit. Meglátod, tapasztalni fogod, hogy mily bölcsen rendezte el a Mindenható életednek sorát. Meggyőződöl arról, ha csak nem álltal ellen az isteni sugallatoknak, mindig engedelmeskedtél a szívedben megnyilatkozó égi parancsnak, hogy a veled történt dolgokon, életed egész történetén visszatükröződik az isteni Gondviselés bölcsesége.

Gyakran kicsiny dolgok nagy eseményeknek lesznek forrásaivá. A piczinyke magból óriás fa lesz. Menj

csak a nagy természetbe, Isten eme szép kertjébe s meggyőződhetsz erről. A terebélyes tölgynek is zsenge az első hajtása, azután pedig daczol a viharokkal, szembe néz évszázadok hosszú idejével. Így van az a te életedben is. Föl kell ismerd önmagadban a csodást, a rendkívülit, a természetfölöttit. Hogy születéssel, élész, meg vagy váltva, az egyház gyermekévé lehattél, előtted az örök boldogság utja; hogy üdvözülhetsz, az égi haza polgára lehetsz: mindez csoda, a jó Isten mindenhatóságának csodája. Gondolkoztál-e már erről, megbecsülted-e önmagadban az istenit? Mert bennünk igen sok az isteni, a csodás.

Hát aztán még a szentek életében?!... Azok jobban megérdemelték az Ur jószágát, kegyelmének kiválasztott eszközei voltak.

Jöjj, menjünk, keressük fel ismét őket, szemlélgessük a kedves virágokat, sz. Ferencz atyánk kertjének első virágait. Célunk az, hogy tanuljunk, lelkünk fölviduljon, hisz ez a silány föld oly kevés örömet

nyújt s az is muló. Égiekre teremtett lelkednek szüksége van isteni vigasztalásokra, azt pedig a szentek életében találod meg. Eltikkadt, szomjas, fáradt vándora vagy a földnek, nélkülözök még ha csillogó arany cseng is a zsebedben, jöjj, hogy égi kincsekkel légy gazdagabb.

Nem hiszem, hogy nem érdeklődnél a szentek élete iránt. Tudom, hogy édes atyád, anyád emléke iránt nem lehetsz közömbös; rajongó szeretettel hallgatod a nagy elődök élettörténetét; föllekesít az ősök példája; véred pezsdül, szived gyorsabban ver; a látott, hallott fényes példa nyomán lelked nagy elhatározások tanyája lesz... Menjünk, tanuljunk, hogy jobbak, erényesebbek legyünk.

Szent Ferencz atyánk gyermekei a husz napi börtön után, hol csupán lelki eledellel táplálkoztak, ismét folytatták apostoli munkálkodásukat. S bár ismételen kiűzettek Marokkó területéről, a pogányok közé ismét visszatértek. Hozzácsatlakoztak ahhoz a fölkelő csapathoz, mely a király ellen lázongó alattvalók legyőzésére indult. S midőn a tábor egy oly helyen állapotott meg, hol vizet nem találtak, a három napig szomjazó katonákat és lovasokat Berald testvér csoda által mentette meg a biztos haláltól. Buzgón imádkozott s egy kis szögecskével a földbe ásván, bő vizü forrást fakasztott. Az emberek és állatok megszabadultak a szomjuság rettenetes kínjaitól. Képzelheted, kedves olvasóm, mennyire hálálkodtak ekkor még a pogányok is! Kezüket, lábukat, ruhájuk szegélyét csókolgatták s most nagy tiszteletben tartották őket.

Marokkóban a már említett Fernandez Péter pártfogásába vette az őt szerzetest s hogy semmi bántódásuk ne legyen, saját házába fogadta. Megtiltotta azonban nekik, hogy innen ne menjenek ki, életüket veszélybe ne döntsék. De nem hallgattak a tilalomra, nem törődtek az örök éberségével, szívükben lángolt a vágy szent céljuk eléréseért, az evangélium fáradtságos munkájának folytatásáért.

Egy péntek napon, mikor nem vették észre, elhagyták vendéglátó házigazdájuk lakását s a város nyilvános terein, utcáin predikálni kezdtek. Nosza dühös is lett erre Miramolín király. Rögtön megparancsolta egyik főemberének, hogy elfogassa e szent férfiakat és fejüket vegye.

Ez az előkelő saraczen, névleg Abosaide is jelen volt annál a csodatételnél, midőn Berald testvér vizet fakasztott a földből s ezáltal az egész hadsereget megmentette a haláltól. Megkönyörült rajtuk s azt gondolván, hogy majd a keresztények ki fogják engesztelni a király haragját, késett az ítélet végrehajtásával, sajnálta őket megöletni. De a keresztények elrejtöztek félelmükben. Amugy is háborus idők jártak, a király haragja meg nagyon föl volt ingerelve: menekült mindenki oda, a hová lehetett.

Nem volt tehát senki, a ki védelmébe vegye őket s azért, miután megkorbácsoltattak, szigorú börtönbe vetették az öt testvért. Ámde itt a börtönben is hirdették a Jézus Krisztust. Tanították, oktatták fogolytársaikat a hit igazságaira, az igaz Isten ismeretére.

Három nap múlva maga elé parancsolta őket Abosaide, szolgálai által hurczoltatta házába, most már ő sem viseltetett irántuk könyörülettel. Elfeledte a nagy jótéteményt, melyben Isten szolgálai részesítették. Nem emlékezett meg most már arról, hogy csak nemrég a szent szerzetesek imájára menekült meg hadseregük a gyötrő szomjuság rettenetes kínjaitól! Hiába, az emberek emlékezete a jótétemények után rendszerint rövid szokott lenni s az is igaz, hogy: „Jó tett helyébe jót ne várj.”

A védtelen hitbajnokok kezeit hátrakötötték, meztelenre vetköztették s oly embertelenül korbácsolták meg, hogy a husdarabok czafatokban lógtak le testükről. Lecsurgó piros vérük megfestette kintatásuk helyét s minden egyes csöpp akárcsak tanubizonyosság lett volna az élő, eleven hit igazsága mellett!

Elkinozva, véresre verve, megalázott állapotban jutottak Abosaide elé. Ez pedig kérdőre vonta őket:

— Jól tudjátok, hogy ellenségeink a keresztények. Mohamed, a nagy próféta parancsolja, hogy küzdjünk ellenük; a keresztények ellenfelei Allah gyermekeinek: hogy mertetek ti idejönni közénk?

Ottó testvér felelt most vissza bátran, félelem nélkül.

— Mi Ferencz atyánk engedélyével jöttünk ide, ki szintén elment más vidékekre a pogányok közé. Azért jöttünk hozzátok, hitetlenek közé, hogy titeket az igazságra vezéreljünk, hogy megismertessük veletek Jézus Krisztust, az igazság utját.

— Mi az igazság utja? — kérdé ismét a fejedelem.

— Az igazság utja abban áll, hogy higgyetek az Atyában, Fiuban és Szentlélekben. A kik nem hisznek, azok nem járnak az igazság utján s örök büntetésnek néznek elébe.

Lenevette őket Abosaide s ismét kérdé Ottó testvértől:

— Honnan tudod te mindezeket?

— Magától Jézus Krisztustól, ki az ut, igazság és élet. Ki nélküle jár, eltéved, megcsalattatik s azért a ti prófétátok, Mohamed is a hazugság utján vezérel titeket.

— A gonoszság lelke beszél belőletek, — felelt a fejedelem — az tanított, hogy ilyeneket hirdessetek.

Haragja nagy lett most a hatalmas urnak. Azt parancsolta, hogy az öt testvért válaszzák el egymástól s úgy kinozzák meg. Ugy is történt. Megkötötték őket s mint barmokat utcáról-utczára hurczolták,

ütötték, verték, ugyannyira, hogy testük eltorzult, de még ezzel sem elégedtek meg, sebeikre forró olajat és eczetet öntöttek, így kinozták Krisztus állhatatos martyrjait.

A nép látva a borzasztó kínt s ezzel szemben az ő türelmüket, állhatatosságukat, így szólt nekik:

— Oh szerenesétlenek! Miért túrtok el annyi kínt hamis hitetekért? Terjetek meg, legyetek mohamedánok és élni fogtok, boldogok lesztek.

Semmit sem feleltek e szavakra, hanem a szenvedések közt dicsérték és magasztalták Istent. S bár el voltak különítve egymástól, hangos szóval kölcsönösen buzdították egymást a türelemre és a halálra.

Éjjel volt. Mindenik testvér mellé 30—30 saraczen rendeltetett kínzóul és őrizőül s úgy tetszett nekik, mintha nagy fényesség szállott volna le az égből, mely körülfogta az elkínzott rabokat s emelte, ragadta magával a magasba, jóval felül még a börtön falain is. E látomásra nagyon megijedtek a katonák s már-már azt gondolták, hogy nem is fogják őket ott találni, de mennyire elcsodálkoztak, midőn fölnyitván börtönük ajtaját, előttük voltak szent nyugalommal, égi békével arczukon, a mint szent énekeket zengedeztek.

Marokkó királya hallván a történeteket, rettenetes düh és bosszu fogta el s megparancsolta, hogy színe elé vezessék a szerzeteseket, kik elég bátrak voltak gyalázni Mohamed törvényeit s kik tántoríthatlanul, a keserves kínok között is ragaszkodtak Jézushoz.

A spanyol király fia, Fernandez Péter, ki hazájából elüzetve, ez országban élt, gondolta, hogy közbenjár érettek, hátha megmentheti életüket. De nem sikerült s csak nagy kérés után ígérte meg Miramolín azt is, hogy holttesteik a keresztények közt temettessenek el.

A mit szent Ferencz gyermekei oly régen kerestek, a miért annyit imádkoztak, az most elkövetkezett. Megkötözve, halálra sanyargatva a királyi palotába hurczoltattak. Hiába kecsegtették őket nagy vagyonnal, kincscsel, gazdagsággal, hiába ígértek nekik előkelő hivatalokat, ha Mohamed követői lesznek, ők hajthatatlanok maradtak.

A király maga elé vezettette őket: mindenkit kiküldött a fényes tereméből, melyben beszélni akart a martyrokkal, csak néhány nőt hagyott ott.

— Ti vagytok ugy-e azok, kik a mi nagy prófétánkat gyaláztátok, az ő igaz hitét becsmérelltétek? S még azt mertétek mondani, hogy Istennek vagytok a küldöttei!

— Mi az igaz hitet nem gyaláztuk, — feleltek a testvérek — mert nem is lehet igaz a tiétek; egyedül Jézusnál, az Ő egyházában van az igazság, mi pedig ezt hirdettük, ezt védelmeztük.

— Térjetek a mi hitünkre s nézzétek e szép nőket, nektek adom s mellé aranyat, pénzt, drágagyöngyöket, meglátjátok, hogy tisztelet, királyi fény fog környékezni országomban.

— Asszonyaid, pénzed és hiu igéreteid nekünk nem kellenek, — felelték a szent vértanuk — mindent elhagytunk, megvetettünk mi Krisztusért.

— Az én hatalmam és kardom pedig ostobaságaitoktól fog titeket megszabadítani! — szólt őrzőgő haragjában a király.

— Csak testünk élékelenített tagjai vannak a te hatalmadban; tudd meg király, hogy lelkünk az Istené, e fölött te nem rendelkezhetel.

— Kardot, éles kardot elé! — ordított bösz haragjában a király, hogy e keresztény kutyáknak elvehessem hitvány életét!

Előhozták a szolgák a kívánt gyilkoló szerszámokat s a király saját kezével vágta kettőbe a szent vértanuk fejét. Elhasított homlokukon piros vér szökelt ki, hogy megöntözze, termékenyítse szent Ferencz atyánk kertjét; forró vérük párája égbe szállott fel s hírül vitte a még kisdéd nyájnak, assisi Ferencz családjának első győzedelmét.

1222-öt irtak ekkor, III. Honorius pápa uralkodásának negyedik évében volt, hét évvel csaknem nagy rendalapítónk halála előtt.

A szerafi Patriarcha megörvendett, midőn értésére esett, hogy gyermekei elnyerték a vértanuk pálmáját. Könnyező szemekkel mondott hálát a Mindenhatónak, hogy kicsiny rendjét méltónak találta e nagy kitüntetésre.

Azóta sok század mult el, kedves olvasóm s a marokkói vértanuk sok csodával megdicsőített teste ott nyugszik a colimbriai sz. Keresztzárda templomában. Tűz nem árthatott nekik, midőn haláluk után a pogányok megakarták égetni őket, sőt az egyiknek feje ma is teljes épségben látható. Az egyház szentjei közé iktatta assisi Ferencz családjának első zsöngé áldozatait. Ők elnyerték ott az égben az üdvösség koronáját, örvendeznek szüntelen az ég angyalai között . . .

Mi meg küzdünk, harcolunk, szenvedünk itt a siralom völgyében. S vajjon nem keressük-e mi is a boldogságot, a lelki békét, nyugalmat, megelégedést! Talán nem találjuk s épp azért elkeseredünk, sirunk, panaszlunk, reményünket veszítjük . . .

Emeld szemeidet az égre, tekintetedet ne feledd a föld göröngye között, hited, reményed s szeretetteddel légy a Jézusé. Légy hive, gyermeke, küzdő katonája. S ha nem is ontod véredet Érette, lelked az övé lesz, megjutalmaz, koronát ad, dicsőségébe helyez . . .

Erről biztosítalak, kedves olvasóm, mert a megváltás sok-sok érdeme, szent vértanuink égi imái bátoritanak fel erre. Jöjj el még az égi virágok közé, szemléljük őket, szép színük, kedves illatuk buzdítson fel minket Isten iránti hősi, nagy szeretetre.

Frater Minimus.

RENDI ÉLET.

Szent Ferencz a külföldön.

Marseille (Franciaország.) Súlyos vesztés érte a III. rendet, Pat Noilly urnő halála által. Ő buzgó terciarius volt, és a szegényeknek hű pártfogója. Naponként járult a szt. áldozáshoz, melyre mindig hosszabb elmélkedéssel készült elő. A templomokat és kápolnákat gazdagon megajándékozta és a hitelesítés művét, meg a Péter fillérek gyűjtését tetemesen előmozdította. Minden évben 600,000 üveg misére való bort adott a plébániák és zárdák részére, s boldog volt, hogy ezáltal kifejezhette az Oltári Szentségben levő Ur Jézus iránti háláját. Ily nagylelkűség manapság ritkán fordul elő. A kegyes terciariusnő gyakran mondotta, hogy bő alainzsa osztogatása dacára, háza soha sem szenvedett szükséget; ellenkezőleg, Isten áldása kísérte őt minden vállalatában.

Belgiumban a Helshoven nevű bucsujáró helyről, elmúlt századokban a szt. János szerzetesek gondoskodtak. Mióta a zárdát felosztatták, egy remete lakik a kápolna mellett egy kunyhóban. A szent hely jelenlegi őrizője terciarius; Frater András néven sokan ismerik. Már 50 éve lépett a III-ik rendbe és ez idő óta hiven gondolja a bucsujáró helyet; így a múlt évben kettős jubileumot ünneplhetett.

Eppingen (Németország.) Metzből egy Ferencz rendi atya Eppingenbe jött, hogy a III. rendet itt is megalapítsa. Vecsernye után, szent beszédben ismertette szándékát, s ezután következett az új rendközség szervezése és a tagok beöltöztetése. 35-ön jelentkeztek felvételre; e szám ugyan még csekély, de elég ily kis plébániának. Kísérje Szt. Ferencz áldása az új rendközséget, hogy ez gyarapodjon és fejlődjön.

Csehország. Múlt évi szeptember 9—11-ig Velehradban terciarius kongresszus volt. Ferenczrendiek, kapuczinusok, konventuálisok és III. rendiek szónokoltak. A beszédek tárgya volt: A terciariusok részvétele a pápai jubileumban; a gyermeknevelés ügye; a III. rendiek működése a beteg, szükséget szenvedő és elhalt rendi testvérek iránti gondoskodás terén; végül a III. rend szervezése. A kongresszus befejezésével, a Hostyn nevű bucsujáró helyet látogatták meg a terciariusok.

Palestinából. Az utóbbi éhínség alkalmával Aleppóban valódi mentőangyalként szerepelt P. Raphael Karmela, Ferenczrendi szerzetes. A tertiariusok híven segítették munkájában. A legszegényebbeket házaikban keresték fel, alamizsnát osztogattak, a csüggedőket bátorították és Isten akaratában való megnyugvásra intették őket. A távol Kelet tertiáriusai követésre méltók; ők a kath. munkások részére egyleti házat szereztek. A nevelés terén is buzgón működnek. Hetenkint 1000 gyermeknél is többnek tanítják a kátét. Bár minálunk is így tennének.

Mire képes egy egyszerű Ferenczrendi szerzetes? Pár évvel ezelőtt Angolországból Didacus Frater utazott a szt. földre, hogy az ottlévő missionáriusoknak segítsen. Jeruzsálemben tartózkodott rövid ideig, ezután felebbvalói Port Saidba küldték, hol nagy apostoli buzgalmat fejtett ki. Sok angol és ir katonát talált e városban és a kikötő hajóin lelki szükségökről senki sem gondoskodott, mert eddig nem volt Port Saidban angolul értő missionárius. Sokan már hitöket is elvesztették. A jó Frater azonnal munkához látott. A katonákat otthonukban és kivált a kórházban gyakran felkereste. Kezdetben bizalmatlansággal találkozott, de nem-sokára mindnyájukat megnyerte. Ekkor Európából kért segílyt és ezzel egyleti helyiséget alapított a katonák számára. Elegendő mennyiségű kath. ima és szórakoztató könyvet szerzett be; most már csak a katonák jó-akaratától függ, hogy a vallás utján haladjanak. Isten tartsa meg soká Fr. Didacust embertársai javára.

Remagen (Németország) Mult nov. 14-én kettős ünnepet ültek R.-ben. P. Romualdus Terhaag szt. Ferenczrendi szerzetes belépésének *arany jubileumát*, P. Cyprian Ehrenbreitsteini Guardian pedig 25 éves jubileumát ünnepelte. Ez alkalomra eljöttek ide a Rajnamelléki összes Ferenczrendi zárdák főnökei és a gróf Fürstenberg család számos tagja. Az ünnepélyes szt. misét a jubiláló P. Romuald celebrálta. Gyönyörű énekkar és orgonaszó emelte a jelenlevők áhitatát. P. Bierbaum Ireneus megható szavakban fejezte ki az egész rendtartomány nevében, annak, P. Romuald iránti háláját. Ünnepélyességek után a gróf Fürstenberg családnál volt diszebed. A remagani hirneves Apollinaris templomot gróf Fürstenberg Egon építtette 1839—1853. A műértékkel bíró festményeket Müller, Degener és Ittenbach művészek készítették.

A német Ferenczrendi missiók Braziliában. 6 évig működött itt B. városban egy Ferenczrendi szerzetes, 4 rendtársával együtt. Ők voltak itt az első szerzetesek és most már 50-en laknak egy nagy zárdában. A fiúiskolában 430—450 gyermeket tanítanak. A város lakossága igen megbarátkozott a szerzetesekkel; sok szakadár visszatért az egyházba. Közelebbről egy előkelő állami tisztviselő, titkára járult szt. áldozáshoz — először életében, holott már negyven éves. Az em-

lített tisztviselő pedig, ki a szabadkőművesek nagymestere, 5 gyermekét kereszteltette meg, s ezen megható ünnepélyen, előkelő rokonsága nagy számban és igaz áhitattal volt jelen.

A buzgó szerzetest, ki oly sok lelket nyert meg Isten országának, most Curitybába helyezték át. E nagy város hihetetlen lelki szükségben szenved; nagy tere van itt a lelkipásztorok tevékenységének. Nagy bőjten, missióval kezdték meg működésüket Szt.-Ferencz fiai, négy nyelven szónokoltak, mert többféle nemzetiség lakik itt. A prédikációkban világi papok, egy jezsuita és más szerzetbeliek is segédkeztek. A III-ik rend már itt is megalakult. Ujabban katolikus társaskört is létesítettek; s a vallás ápolása utáni vágy annyira felébredt a lakosságban, hogy kérvényt irtak kath. missionáriusokért. A benszülöttek között papi pályára vállalkozók még nem akadtak. Sok a teendő itt. Vasárnaponként 4—5 szt. beszédet is kell tartani és minden héten más-más nyelven intéztek tanításokat a III. rendi gyűléseken.

Husvét után 6 heti missió körutat tettek a szerzetesek; ez alkalommal szép példával mutatták, mire képes a buzgó, fáradhatlan lelkipásztor. Őserdőkön át, nehéz akadályokkal küzdve néha csak estve felé érték el utjuk célját, s ekkor a másnapí szt. miséig gyakran 100—200 gyónást hallgattak meg; és minő gyónásokat! hiszen e szegény elhanyagolt emberek szinte mind most gyóntak először életükben. A missió ut egész tartama alatt Pater C. H. 2000 gyónást hallgatott, 1617 lelket részesített a szt. áldozásban, 129 gyermeket keresztelt és 38 házasságot áldott meg. Naponként 2-szer prédikált és estve hiveivel együtt mondta el a Lytániát. — Első étkezéshez gyakran csak déli 1 óra után juthattak a barátok. A testi fáradságoknál még nagyobbak voltak azon akadályok, midőn előítéleteik és tudatlanságuk által nehezítették meg a lakosok a jó szerzetesek működését. Néhol életük ellen is törtek. Isten azzal jutalmazta hű apostolait, hogy sikerrel koronázta fáradságukat; az eltévedt lelkeket szinte mind igaz hitre, vallásos életre térítették.

A Curitybanosi zárda egyszerű fabódé; s a berendezésben több a hiányzó, mint a meglévő tárgy; az étkezés többnyire fekete babból és rizsből áll. 60,000 Márka adósság nehezedik a missióra, mely igazán nem élhet ott tovább, ha Európából segélyt nem nyer. Mindennek daczára boldogok e missionáriusok, mert tudják Kít szolgálnak, tudják Kiért szenvednek! És e nép, kinek gyermekeit, hozzátartozóit a szerzetesek oktatják, kiket ők ápolnak kórházakban és örültek házában, kikért sokszor életüket, egészségüket áldozzák fel, e nép nem késhet soká; Istenhez kell térjen egészen!

A kapuczinus missiók támogatására mise-egylet alakult 1900-ban. A svájci kapuczinus atyák arra vállalkoztak, hogy évenként

800 szt. misét szolgálatnak azon lelkek javára, kik a kapuczinus misiók ügyét évenként 1 Márkával (1 kor. 20 fillér) segélyezik. Aki haláláig fizeti évenként ez összeget, halála után is részesül a szt. misék áldásaiban. XIII-ik Leo pápa, szent atyánk következőkép nyilatkozik e tárgyban: az adakozókat; az isteni jutalom száll azokra, kik a szt. misiókat alamizsnával támogatják, bármily csekély is legyen az adott összeg, mert a keresztény szeretetnek sok cselekedetét teljesítik ezzel: és minden jó tett között legistenibb az, ha az emberek üdvösségeért munkálkodunk Istennel."

Tíz német Ferenczrendi misszionárius pappá szentelése dél Braziliában. Blumenauban nagy ünnepelességgel fogadták a curitybai püspököt. A lakosság brazíliai, német, olasz, portugál, lengyel és magyar. Sokan bémálkoztak ez alkalommal és áhitatattal követték a processziót, mely a papszentelést megelőzte. A lélekemelő ünnepély után a Ferencziek zárdájába tért a püspök és itt könnyezve ölelte meg a hit új harcosait, apostolait; s hálát adott a mai nagy eseményekért. Ily sok papot 9 évi működése óta nem szentelt itt fel. A német misszionáriusok azt tervezik, hogy közelebbi jövőben, az Indiánusok (rézbőrűek) közé mennek, és e vad, pogány népet hódítják meg Isten országának.

Blumenauban kollegiumot alapítottak a Ferenczrendiek és itt nevelik a papnövédeket, kik most 16-an vannak. A szegénység itt is nagyon nagy.

Missionáriusok Chinában. Délschantung-ból írják, hogy a missionáriusok itt is buzgón, nélkülözésekkel és akadályokkal küzdve hirdetik Isten igéjét. Többnyire télen foglalkoznak a néppel, melynek nyáron a földmivelés, kertészet elvonja idejét és a téli nyomorúságban fegékonyabb is lelke a vallásos gondolatok iránt. Munkaidő alatt iskolákban és semináriumban tanítanak a missionáriusok, Nagyon egyszerűen élnek, sőt szükségét is szenvednek; még a püspök lakásán sincsen kályha, ez Kinában így szokás, és az ottani szokásoknak még az öltözetben is engedelmeskedniök kell, ha békességben akarnak élni és eredményyel működni. Az itt élő missionáriusok minden civilizációnak bucsut kell mondjanak; örökre elváltak rokonaiktól, barátaiktól. Európa látogató alig-alig jár erre. Midőn egy alkalommal Frater Brizzi Oktávius e szavakkal bucsuzott egy európai látogatójától: „Köszönöm jóságát; tehát még sem vagyunk még egészen elhagyatva; Európában még emlékeznek reánk és felkeresnek!” az európai megszegyenülten távozott. 30 év óta először történt, hogy földrészünkéből látogató jött Schantungba.

Missionáriusok Togóban. (Afrika.) A keresztény szellemnek szép vivmánya a rabszolgakereskedés beszüntetése; de az elnyomott néger-faj felemelésére első sorban szükséges az, hogy e népek lelkét a

keresztény hitigzsságok áthassák. Ezen cél elérésén fáradoznak buzgó missionáriusok, kik az utóbbi években telepedtek le Afrika partjain.

Nehéz munkájokat azzal kezdték, hogy a gyermekeket tanították és prédikáltak; nagy bizalmatlansággal találkoztak; életök is sokszor veszélyben forgott. Kivált a Fetisimádók papjai üldözik kegyetlenül a ker. hit apostolait és azokat, kik néger létökre megkeresztelkednek. A néger faj igen kevésbé fogékony a természetfölötti élet megértésére; alacsony vétkek e földhöz láncolják; igazán látszik rajtuk a bűn átka. Boldogabb, jobb életre csakis a keresztény vallás vezetheti őket. Isten áldja meg a buzgó hittérítők munkáját. Szent Ágoston mondta: „Ha egyetlen lelket mentettél meg, úgy a tiédnek megnyerted az örök üdvösséget.” Ennyire szereti az Ur a lelkeket! ennyire szeretik a missionáriusok az Urat és készek éltöket is feláldozni, hogy lelkeket mentsenek meg; mert: „A szeretet erősebb a halálnál.”

Ausztria. Mult év aug. 24-én Königrätzben kath. gyűlés volt, melyen 10,000-en jelentek meg. Ezzel szemben kath. ellenes egyesületek népgyűlést szerveztek, s ebben 1000-en vettek részt.

Olaszország. Roloff, előbb protestáns szónok volt, s áttérése után Döbbing német püspöktől theologiai oktatást nyert; most pedig a monte Cassino-i benczészárdába lépett, mint novícius.

Palestina. A szt. föld őrizete a Ferenczrendiekre van bízva. Ők gondozzák azon szt. helyeket, melyek a róm. kath.-ok birtokában vannak. Jeruzsálemben, s e város környékén, Bethlehenben, Ain Karimban, Emmausban, Ramleban, Názáretben, Damaskusban és még több vidéki helyen őrzik a Szt. Ferencz fiai legszentebb emlékeinket,

Évenként 42,761 szt. misét szolgáltatnak itt, és pedig többnyire igen nagy fényvel, ünnepélyességgel, mely nagyon hat a keleti nemzetségekre.

Délutánonként gyertyás processziót vezetnek a zárdából a szt. sir templomába és onnan a Kálvira hegyére. Menetközben himnuszokat énekelnek és imádkoznak. Minden pénteken, a szerzetesek, nagy néptömegetől és zarándokoktól kísérvé, Asszonyunk Mária utcáján át a Török kaszárnya felé intézik lépteiket, azon helyhez, hol az Üdvözítőt halálra ítélték. Innen a Via dolorosa-n folytatják utjokat, mely a keresztút 14 Statioját érinti. Szellemileg valóban Krisztust követik; Véle szenvednek és imádkoznak.

A szt. sir őrizői kivétel nélkül minden éjjel 12 órakor felkelnek és karban imádkoznak.

443 szerzetes él itten; zárdái kötelezettségeiken kívül, mint láttuk a szt. helyeket gondozzák; továbbá lekipasztorkodást végeznek, a zarándokokat ellátják, társulatokat vezetnek, fiúiskolákban és mesterműhe-

lyekben tanítanak; szegényeken segítenek, betegeket ápolnak, stb. Munkásságuknak nagy tere van és ők lelkesen felelnek meg hivatásuknak. Minden országból jöhetnek ide Ferenczrendiek, hogy a rendfőnök iránti engedelmességből a szt. ügynek szolgáljanak.

1219-ben Assisi szt. Ferencz atyánk jött Palestinába az első szerzetesekkel, s rendje ez idő óta hiven megállta itt helyét. Pedig sokat kellett a mohamedánok és a görög keletiek üldöztetéseitől szenvednie. Ma is megtörténik, hogy a cshizmathikusok ravaszul elfoglalják a szt. Ferencz fiaira bizott egyes emlékeket és midőn ezek jogaitak érvényesíteni akarnák, a görögök fegyverrel ellenszegülnek. Utóbb 31 görög keletit ítéltek fogságra, mert a Ferenczrendi szerzeteseket késszurásokkal sulyosan megsebesítették.

Milyen állást foglal el ilyenkor Franciaország, a szt. föld protektora? elnéz mindent; mert a görögkeletieket Oroszország védi, a francziák pedig az Oroszok barátságát keresik. Német és Olaszország már nyíltan kifejezte, hogy a szt. föld védésében részt kíván venni; a francziák meghangoztatják jogaitak, de hasztalan; mindinkább háttérbe szorulnak. Kivált az utóbbi Lombardiai zarándoklat alkalmával tünt ki az olaszok fölény e téren.

Új templom épült Emmans-ban; okt. 12-én Ferrari András, milánói bibornok-érsek Ő eminenciája végezte a templomszentelést. Az ünnepélyen jelen voltak: Jeruzsálem püspöke, a török kormány képviselője és különböző országok konzuljai. Ferenczrendi szerzetesek vették át a templom fenntartását.

A Cholera már régóta Pusztit Palestinában. A tél beálltával enyhült ugyan a vész, de már eddig is nagy inséget hozott a népre; a kereskedelem pangásával megdrágultak az élelmi szerek és a vízhiány is fokozza a szenvedést, t. i. a kormány halálbüntetés terhe alatt eltiltotta a tóviz ivását, egészséges ivóvíz pedig csak kevés helyt és nagy távol-ságokban található.

Szent Ferencz hazánkban.

Szent Ferencz Atyánk III-ad Rendje Pécsett. Szent Ferencz Atyánk III-ad Rendje Pécsett 1869 óta áll fenn. — Az első években igen lassan növekedett a tagok száma. De 1896. óta rohamosan emelkedett és Isten kegyelmével ma már 289-re szaporodott a tagok száma, kik valóságos missiót teljesítenek úgy a városban, mint a vidéken. Jó példájuk, épületes és ájtatos beszédeik által számtalan lelket tartanak vissza a végső bukástól, s mentenek meg az örök kárhozattól; a bűnösöket megtérítik, a

gyengéket erősítik s a szent életre oktatják. A tagok nagy része hetenként végez szent gyónást és többször járul a szent áldozáshoz, mi által sok megrögzöttet vagy bártortalant a szent gyónásra felbuzdit és felbátorít. Meglátogatják, vigasztalják, ápolják és szükségükben segítik a betegeket és gondoskodnak a szegényekről. Kiszámíthatlanok azon jók, előnyök és hasznok, melyeket a III-ad rendiek művelnek, igazi és önzetlen jótevői, védői és jóra serkentői angyalai mindazoknak, kikkel érintkeznek és az egész társadalomnak. „Renovant faciem Terrae” — megváltoztatják a föld színét! Mióta a III-ad rend élénkül, egész városunkban a többi templomokban és a vidéken is szemmel láthatólag emelkedik s erősödik a buzgóság, tért foglal és virágzik a hitélet.

A pécsi III-ad rend szabályszerűleg szervezve van. *Főnöknője:* Méltóságos Cseh Marianna alapítványi hölgy — Klára nővér, ki nemes példájával minden jóban elől jár és bölcsen vezeti a III-ad rendet az igazgató felügyelete alatt. *Négy tanácsosnője:* Németh Józsefné Gabriella nővér, Ackermann Josefa Terézia nővér, Horváth Jánosné Franciska nővér és Vass Györgyné Hyacintha nővér, a kik a főnöknőnek a rend kormányzásában segédkeznek, a hozzájuk besosztott tagokra felügyelnek és észrevételeiket a főnöknővel közlik. A főnöknővel együttesen ők döntenek el, vajjon valamely jelentkező a rendbe fölvehető-e és valamely ujoncz a fogadalomtételre bocsátható-e s mindkét esetben titkos szavazás végett értekezletre jönnek össze. *Pénztárnoknője:* Özv. Bertalanffy Kálmánné Katalin nővér; ő nála van a III-ad rend pénztára, a bevételek és kiadásokról naplót vezet, a legcsekélyebb összeget sem adhatja ki a főnöknő utalványa nélkül s minden évben kétszer rendes számadást készít, melyet a főnöknő és a négy tanácsosnő átvizsgál s végre az igazgató is áttekint. A pénztár jövedelmét a havi gyűlések alkalmával befolyt perselypénz és egyéb adományok képezik. Ezen pénzből a III-ad rend szegényei és betegei nyernek segílyt s ugyancsak, ha valaki a tagok közül hirtelen megszorul, kamatnélküli kölcsönt kap. *Betegápolója:* Weissenberger Teréz Mária Magdolna nővér, ki a teljesen szegény és elhagyatott III-ad rendi betegeket Isten szeretetéért ingyen ápolja; szükség esetén a többi tagok is ki lesznek rendelve a szegény betegek mellé s fölváltva ápolják és ellátják őket. *Ujonczmesternője:* Horváth Jánosné Franciska nővér tanácsosnő.

A főnöknő, négy tanácsosnő és pénztárnoknő minden harmadik évben újra választatnak; a legújabb választás ez év aug. havára esik. Beöltözés a III-ad rendbe évente rendszerint kétszer, június és december havában történik a havi ájtatosság végén.

A III-ad rendiek havonta kapnak egy szent misét orgonakisérettel a tagok szándékára, vagy az élő-, vagy pedig a meghalt III-ad rendi tagokért. E szent misén, a kik akadályozva nincsenek, megjelennek s lehetőleg szent áldozáshoz járulnak.

Az igazgató minden hónapban megtartja a szabályszerű havi gyűlést, melyen az összes tagok megjelennek. E gyűlésen az igazgató a gyűlés előtti imák után fölolvassa valamely III-ad rendi vagy más bűnbánó Szentnek életét s ahhoz rövid oktatást kapcsol a parancsok megtartásáról, a keresztény életéről, valamely erényről, a bűnbánatról, a tökéletességről, a szabályokról, vagy valamely más alkalmas tárgyról. Az oktatás végeztével fölolvassa a hirdetéseket és pedig: hogy mikor lesz a III-ad rendiek jövő havi szent miséje s milyen szándéokra, mikor lesz általános föloldozás vagy pápai áldás, valamely meghalt tagért mikor lesz a szent mise stb. stb. A III-ad rendi tagokon kívül sokan idegenek is nagy szeretettel vesznek részt a havi ájtatosságokon.

A meghalt III-ad rendi tagokért egy szent mise lesz följánlva, melyen a tagok, kik tehetik, megjelennek s a meghalt testvérért szent áldozást és teljes bucsukat ajánlanak fel és elvégzik érte a dicsőséges olvasót. A kik a szent misén meg nem jelenhetnek, azok a szent áldozás és bucsuk felajánlását és a dicsőséges olvasó elimádkozását más alkalommal pótolják. Fennállása óta a pécsi III-ad rendnek a következő halottjai vannak:

L a k á s :		L a k á s :	
1. Gál Katalin	Pécs.	19. Deák Anna	Romonya.
2. Jáger Teréz	"	20. Popolics Erzsébet	Pécs.
3. Ugró Mária	Málom.	21. Czirják Antalné	"
4. Gauzer Irma	Pécs.	22. Schricha Teréz	"
5. Gruber Gyula	"	23. Valezer Mária	"
6. Horváth Francziska	"	24. Valacsek Róza	"
7. Farkas József	"	25. Tóthné Szijjártó Teréz	"
8. Nincsis György	"	26. Gubovics Mária	V.-Dombó.
9. Bencze Erzsébet	"	27. Gondos Andrásné	Sztára.
10. Nagy Anna	V.-Dombó.	28. Schéffer Mihály	Pécs.
11. Pernhoffer Mária	Pécs.	29. Csonka János	"
12. Klein Károly	"	30. Beik Teréz	Budapest.
13. Stolcz Juliánna	"	31. Hagyó György	Pécs.
14. Schreder Katalin	"	32. Fölker Jakabné	"
15. Rónay Sándor prépost	Püspök-Bogád.	33. Ács János káplán	Dombóvár.
16. Haks Emil	Pécs.	34. Dudás Juli	Szigetvár.
17. Balí Rozália	Vasas.	35. Bodáné Erzsébet	Barcs.
18. Till Katalin	Mozsgó.		

kiket e füzet olvasóinak ájtatos imáiba ajánlunk. Az örök világosság fényeskedjék nekik.

P. Szendey Ágoston.

Mária-Radna. Szent Ferencz atyánk bűnbánó III-ik rendje itt 1885-ben kezdődött. Eleinte igen lassan szaporodott számuk. Néhány év óta azonban annyira növekedett a jó testvérek száma, hogy a környékiekkel több mint 600 a buzgók száma. — Ezekről azt lehet mondani, hogy valóságos apostoli munkát végeznek lépten-nyomon. S bár akadnak kiken még igen sok csiszolni való van, reményilem az említett 600 épületes viselkedésén okulva: az eredmény a többiekén és hamar feltűnően észrevehető lesz.

Temesvárt I. évi február 8-án volt az évi látogatással összekötött épületes III-ik rendi ájtatosság. — A templom zsufolva volt ájtatos hallgatókkal. A környékből megjelentek: Zsombolya-, Nagy-Kikinda-, Csakova-, Ujhely-, Merczyfalva- és Német-Remetéről a testvérek. E napon 12 beöltözés és 8 fogadalom letevésre bocsátott. 7-én d. u. 3 órától egész 8-án d. u. 5 óráig gyóntak a testvérek. A rendes látogató: P. Ágoston, M.-Radnárol. Miután nevezett atya, betegsége miatt, csak a gyóntatást végezhetette, a főtisztelendő Tartományfőnök atya, Budapestről P. Nándor zárdafőnököt rendelte le a többi ájtatosság megtartására, ki lelkes beszédével felejthetetlen emléket vésett a jelenvoltak szívébe.

Egy jómodú harmadrendi uri ember. Egy helyen az igazgató beteges ember lévén, nevezett jó testvér följánlotta magát, hogy kész bármikor éjjelen át a rendi atya mellett virrasztani; sőt annak minden munkálkodásában segítségét nyújtani, csak hogy a beteges erejét lehetőleg megkímélhesse.

A kaplonyi hivek körében is áldolag terjed Seraphikus szent Ferencz atyánk szelleme. Ujabban 31-en övezték magukat körül III. rendjének övével. Mult év december 1-től már ájtatosságot is tartanak minden hó 3-ik vasárnapján. Világi elnöknőjük Schrádi Mária buzgolkodik a III-ad rend felvirágzásán, legutóbbi havi gyűlésökön nagy lelki örömet támasztott ígéréssel, hogy égi Védszentjeink tiszteletére Assisii szent Ferencz és szent Klára szűz szobrait saját költségén templomunk ékességeiül, a szerafikus lelkület istápolására, mihelyt a szép május megérkezik az ő illatos lelki életre ébresztő virágaival — be fogja szerezni. Addig is az volna kérelmünk, hogy e kedves folyóirat szerkesztősége rendelne nekünk valahonnan egy kisdud Szent Ferencz fali képet, hogy szüntelen láthassuk a nagy rendalapítónak áhitatos arcát és örömelebb mondhatnánk el előtte napi kötelek imáinkat. — Harmadrendüek igazgatója.

Pozsonyban is virágzik szt. Ferencz Atya III. rendje, a vegyes-ajku lakósság miatt két ágra, németre és tótra osztva. Magyarjaink mivel elszórva jelentkeznek, hol egyik, hol másik csoportba soroz-

vák. A havonkénti, igen szép látogatottságnak örvendő gyűléseken, különösen tót részről, a vidékiek is nagy számban vesznek részt. Van III. rendi könyvtár is, s így jó olvasmányok hijjával sincsenek a testvérek. Deczember hó utolsó vasárnapján fényes ünnepség ke-
retében lőn fölavatva az a szép fehér selyem szt. Ferencz atya és
Árpádházi szt. Erzsébet képével diszitett zászló, a melyet a tót III.
rendi testvérek lelkes buzgósága szerzett meg.

Pozsony. Örömmel hálálkodom Úr Jézus szentséges Szívének, boldogságos Szüz Anyjának, sz. Ferencz Atyánknak és Páduai sz. Antalnak nyilvánosan is, azon sok kegyelemért, melyekben része-
sültem Ő általuk. T. A. O. F. M.

Sok szenvedés után, nehéz betegségben, türelemmel vívott harc után, igazi megadással hunyt el Marosvásárhelyen Fábián test-
vér. Ajánljuk őt rendi testvéreink buzgó imájába.

Kolozsvár. Hálás lélekkel mondok köszönetet a szentségi Jé-
zusnak és szent Ferencz atyánknak, az utóbbi időben velem érezte-
tett sok kegyelemért.

*Tisztelettel kérjük a III. rend főtisztelendő igazgatóit s a rendtagokat, kegyeskedjenek e rovatot b. tudósításaikkal fölke-
resni. Az elhunyt tagok neveit, az élők ima és hálafóhászait szívesen fogadjuk és tesszük közzé. Csak kérünk bármínemű közleményt külön papírdarabra írva minden hó 15-ig kezünkhöz juttatni. Csim: Szt. Ferencz Hirnöke szerkesztősége Kolozsvárt.*

KÜLÖNFÉLE.

XIII. Leo Ő Szentsége a Vatikán fogoly pápája, a keresztény világ feje ünnepel. Milliók és milliók szive egysül az ünneplésben, milliók és milliók hódolata száll most Rómába a megtörődött testü, ifju lelkü aggastyán trónja elé. Ünnepli a világ a mai kor legnagyobb, legbölcsebb, legfönsegesebb szellemét, Krisztus Jézus földi helytartóját, az isteni Gondviselés csodájának bámulandó eszközét. Nem egy ország, nem egy nemzet ünnepe ez, ünnepli Őt az egész világ. Még az ellenség is hódolattal hajtja meg előtte lobogóját, hiszen a szellemi nagyság előtt eltölpül minden ellentét, az eszmeiség diadala előtt elnémul a gáncsolódó szó! Szentséges Atyánkban pedig a kereszténység szelleme ünnepel, s az az isteni eszme, melyet ő már egy negyedszázadon át annyi dicsőséggel képvisel.

Szerény folyóiratunk már a megelőző számban megemlékezett a világra szóló ünnepről. Méltatta saját szempontunkból az ünnep jelentőségét. A mi hálánk kétszeres; sz. Ferencz gyermekeit többszörös kötelék fűzi a „Lumen de coelo“ dicső pápájához s azért midőn százmilliók imája esdekel az egek hatalmas Urához a jubiláris ünnepen, nekünk többszörös okunk van imádkozni érte: „Tartsd meg Isten szent Atyánkat, Krisztusnak helytartóját!”

XIII Leo Pápa jubileuma Magyarországon méltó volt a lo-
vagiás magyar nemzethez. A legkissebb falucskától a legnagyobb
városig, az ország fővárosáig minden helység kivette részét a nagy
pápát megillető ünneplésből. Székes fővárosunkban az ünnep orszá-
gos jelleget öltött; az ünnepélyes isteni tiszteleten részt vettek az
ország nagyjai, az uralkodóház, a kormány és országgyűlés képvil-
selői. És jól is volt ez így. Mária országa nem maradhatott hátra a
művelt világ többi népeitől a páratlanul ritka pápai jubileum meg-
ünneplésében.

Rómában a jubileumi ünnepségek rendje az e célra ala-
kult nemzetközi bizottság által meghatározott sorban tartatik meg.
Ő Szentségének, mint arról olvasóink is értesülhettek, az egész világ
katkolikus hívői egy aranyból készült hármaskoronát nyujtottak át
hódolatuk jeléül. Erre az ünnepségre, február 20-ra egy a világ min-
den részéből alakult küldöttség érkezett Rómába. Több zarándoklat
fog ez évben az örök városba utazni, sőt a német császár és orosz
czár is kilátásba helyezték, hogy ez évben meglátogatják a szent
Atyát. Bizonyára a magyar katolikusok sem maradnak el a világ-
raszóló ünnepélyről, s régi hűségüket ismét be fogják bizonyítani
Krisztus földi helytartója iránt. Ő Felsége apostoli királyunk is va-
lóban fejedelmi ajándékkal lepte meg a szent Atyát jubileuma alkal-
mából.

Pápai ünnepélyt tartottak a 25 éves jubileum alkalmával a
sz. István királyról nevezett erdélyi sz. Fer. rendi tartomány böl-
csész-növendékei. A szerkesztőségünknek is megküldött valóban tartal-
mas és épületes műsor a következő:

2. *Hymnus a pápakirályról* Kapossytól, énekli az ifjuság né-
gyeskara.

2. *Megnyitó*, tartja főt. P. László Polykárp tartományfőnök.

3. *Kihez az örök szó tilka*, énekli az ifjuság négyes kara.

4. *XIII. Leo*, Bán Aladártól, szavalja Pius testvér.

5. *Szerelkek Isten véghetellen*, solo, énekli Antal testvér, harmo-
nium- és hegedűn kísérik Kasszián és Ambrus testvérek.

6. *Ünnepi beszéd*, tartja ntdő P. Csizsér Bonaventura zárdafőnök,

7. *Jézus Krisztusnak . . . XIII. Leotól*, szavalja Jusztin testvér.

8. *Könyörgés*, „Rinaldó“ dalműből, énekli a négyes kar.

9. *A negyedszázados oltár*, Rosty K.-tól szavalja Polykárp testv.

10. *A czelli bucsa*, melodráma Endrődi S.-től, szavalja Athanáz
testvér, harmoniumon kíséri Balázs testvér.

11. *Rex Regum*, Mohr J.-től, énekli a négyes kar.

12. *A két szerzetes*, dialog Andor K.-tól, előadják Félix és Balázs testvérek.

13. *Bezáró*, tartja főt. P. László Polykárp tartományfőnök

14. *Hol sz. Péter*, éneklí az ifjuság négyes kara.

Elmultak a farsang vig napjai, elérkezett a szent idő, a komoly töredelem és bűnbánat ideje. Hamvazó szerdán le hull a mulandóságot jelentő hamu, s elhangzik a sokat jelentő szó: „Emlékezzél meg ember, hogy por vagy . . .” Mikor földi részünk koporsója a sirba kerül, akkor is épp így fog le hullni, dűbörögve a föld élettelen testünkre. De akkor már nem fogjuk hallani az intő szót: „Emlékezzél meg ember, hogy por vagy . . .” Most halljuk, szívünk érez, lelkünk elmélkedhetik . . . Készülünk, gondoskodjunk, mert nem fogunk örökké élni, porrá válunk.

Egy városban nem szeretik sz. Ferenczet, oltárát elhanyagolják, ha jön a kikelet, virágokkal, égő gyertyákkal nem diszítik. Sz. Ferencztől félnek. Szent Antal oltára csak úgy csillog s uszik a a gyertyalángok fényárjában, telve van mindig illatos virágokkal. — Mert . . . mert azt mondták, hogy szent Ferencz nekik mindig szegénységet, lemondást, önmegtagadást, bűnbánatot hirdet. Szent Antaltól pedig lehet kérni mindent, földi vagyont, kincseket, a szerencse kerekének forgandóságát . . . Ugy-e?! . . . Akkor nem próbáltatok megismerni a szerafi atya szereietől megsebzett, lángoló szívét! Nem fordultatok hozzá bizalommal. Pedig az ő komolysága édes, bűnbánata kellemes, lelki buzgalma boldoggá tesz s érdemessé arra, hogy kedves fia sz. Antal által ha szükségünk van rá s javunkra válik anyagi javakat is nyerjünk.

Szent Ferencz III. rendjének tagjai még most kezdenek igazán ünnepelni, vigadni. A nagybőjti idő a bűnbánat ideje, a III. rend a bűnbánók rendje. Tehát ez az ők idejük, vigalmuk, megelégedettségük napjai. A lélek jól találja magát a komoly ünnepélyes hangulatban, a Jézus szenvedéséről való elmélkedés Istenhez emel, közel a szeretet napjához. . . Oh mily öröm, mily vigalom ebben a légkörben!? Föl a szívekkel! A hálnak víz a hazája, a parton kívül idegen, boldogtalan, sz. Ferencz gyermeke is csak a bűnbánat, az isteni buzgalom levegőjében érzi jól magát. Vigan örvend, szeretettel lelkesedik.

A kolozsvári „Oltár-egyesület“ buzgó tagjai ez évben immár 3 gyűlést tartottak. A választmány az egyesület kiállítása érdekében szükségesnek látta egy rendkívüli közgyűlés összehívását is.

Gróf Korniss Berta lelkes elnökte alatt az egyesület ez évi kiállítást husvét utáni első vasárnapra tűzte ki. Szükséges tájékoz-

tatoul a hivek, illetve tagok között az egyesület az egyházi szerek és kellékek nyomtatott jegyzékét osztotta szét. Rövid pár hét alatt már több ajándékozó jelentkezett özv. Imre Gerőné ruhatárosnál s kérte ki utasítását a készitendő egyházi ruhákra nézve. A mint az tartalmas jelentéséből kitűnt, s a mint azt a válaszmány örventesen vette tudomásul.

Nem kevésbé volt lelkesítő hatása a dr. Hirschler József igazgató azon jelentésének, hogy immár az „Oltár-egyesületnek” vegyes énekkara is van, melynek kizárólagos hivatása, hogy az örök imádás vasárnapján az istenisztelet magasztosságát emelje.

Ezek voltak kimagasló pontjai az „Oltár-egyesület” utolsó válaszmányi gyűlésének, melyről cselekvésre buzdulva, lelköket közös imába egyesítve, oszlottak el a tagok.

S. A.

Épületes példa. Folyó évi január 23-án d. u. 5 órakor. bekopogtat szobámba sekrestyés testvérünk azzal a kéréssel, hogy jönnék le a sekrestyébe, mert valami vidéki pap van a templomban, ki gyónni akar.

Én tüstént összeraktam irományaimat és indultam a sekrestyébe. Semmitsem sejtve leültem a gyónószékbe és elvégeztem dolgomat. Mikor az illető kiment a sekrestyéből, még úgy véletlenül az a gondolatom támadt, hogy nevezett vidéki pap talán bizony még valami dignitarius lehet. Gondoltam Erdély lángbuzgalmu püspökére is, de nem sokat tündövedve visszamentem cellámba.

Egy negyed órára reá kopogtatnak ajtómon és csakugyan az említett méltóságos úr lép be szobámba, kit most a lámpa világosságánál rögtön fölismertem. Persze azért sem lehetett fölismerni méltóságát, mert minden püspöki jelvényét elrejtette volt; sőt még szemüvegét is eltette és úgy jött 1/4 órakor d. u. a vasuti állomástól a templomig gyalog.

Később beszélt el a sekrestyés testvér, hogy ő nem is gondolta, hogy aki ott a főoltár előtt egy álló órán át imádkozik térdénállva, hogy az más lehet, mint plébános. Csak akkor tudta meg, hogy több mint egyszerű lelkész, mikor egy szembejövő papjelöltől kérdezte, nem-e ismeri azt a plébánost és az ifju azt felelte: „Több az mint plébános, csak hívja le a P. Guardiant gyóntatni, majd megtudja később ki az, ki ott térdel.”

Óméltósága egy jó negyedórát töltött szobámban, azután mivel nekem közös imára kelle mennem kápolnánkba, egy fiatal ember vezetése mellett meglátogatta 21 szegény fiuból álló kis szeráfikus intézetünket. A fiuk épen két hosszú asztal mellett ültek és csendben tanultak, midőn a magas látogató belépett a terembe. Egy ideig

nem is sejtették, hogy kivel van dolguk. Minden kérdésre illedelmesen feleltek. Midőn Óméltósága kérdezte, hogy mindig ilyen csendben van-e? Azt felelték, hogy mindig. Hát a kertben? Ott már nem, felelték, mert ott és a hegyen nagy lármát csapunk, még énekelünk is. Dehogy, jegyzé meg a püspök ur, hát tudtok énekelni is? Igen felelék neki bátorodva, ha akarja főtisztelendő ur hallani, hát mindjárt énekelünk egyet. A nőgatásra aztán gyönyörűen elénekelték egy verset szent Ferencz Atyánk latin hymnusából karban.

Óméltósága rendkívül meg volt elégedve, azután elárulta magát a fiuknak s mindegyiknek egy-egy szent képecskét adott, végre megáldván őket, hozzánk jött a kápolnába, hogy elmékedésünkből ő is kivegye részét.

Hét óraker osztozott szegényes vacsoránkban és utána mindnyájunktól apostoli nyájassággal elbucszva, gyalog és kíséret nélkül, úgy mint jött, kiment az állomásra, hogy tovább utazzék Budapestre. Szerettük volna legalább a vasúti állomásig elkísérni, de szeretettel visszautasította ajánlatunkat s csak szolgánkat fogadta el, ki lámpással ment előtte.

Másnap hire ment a városban, hogy nálunk volt az erdélyi püspök, mindenki sajnálta, hogy nem láthatta, de már késő volt persze.

P. Prieszler Ágoston.

Kolozsvári sz. ferencz-rendi kolostorunk templomában f. évi január hónap folyamán a sz. Antal perselyébe begyűlt 799 kor. 48 fillér. Ebből kiosztatott a szegények között 878 drb. 40 filléres barna kenyér. 53 esetben pedig ugyanennyi szegény részesült pénzbeli alalmizsnában, mely házbér, orvosszer, ruhára stb. osztatott ki. Sz. Antal égi imája legyen jutalom, a mindig buzgó jótévők adományaiért. A szegények letörült könnyei váljanak számukra az égben drága gyönyökké!

Örömmel tesszük közzé az alábbi számadást. A hívő közönségnek csak megnyugvására szolgálhat az, midőn nyilvános intézmények, közérdekű dolgok nem rejtetnek a kulisszák mögé. Tiszta lelkiismerettel vezetett ügykezelés sohasem fél a nyilvánosságtól, azért csak az elismerés szavával adózhatunk alábbi számadóknak.

A minorita templomban levő Szent Antal-persely számadása 1902. évi január 4-től 1902. évi december 31-ig. Bevétel: 1902. jan. 4-től 1902. december 31-ig a perselyben összesen találtatott: 2260 kor. 32 fill. Összes kiadás volt: 2199 kor. 97 fill. 1903. évre pénztármaradék 60 K. 35 fill., azaz hatvan korona harminczöt fillér. A bevételként kimutatott pénzösszeg részint pénzsegélyként, részint házbérségélyként, részint természetbeni — élelmi ezikkek — alakjában lett

a szegények között kiosztva; következő tételekben: 17 drb utalványra mint pénzsegély 82 K. 60 fillér, 5 db utalványra a Mária-énekkar tanításáért 50 K., 8 drb utalványra az öreg asszonyokért házbér 120 K. 06 fill., 9 drb utalványra öreg asszonyoknak tejért 96 K. 88 fill., 5 drb utalványra ruhanemű és temetési költség 33 K. 96 fill., 60 drb utalványra kiosztásra rendelt kenyér 6398 darab. 19 drb utalványra kiosztásra aprított fa 19 és fél négyszög m., 93 utalványra hus 184 klg., zsír 97 és háromnegyed klg., 6-os sz. liszt 292 klg., tengeri liszt 257 klg., tengeri dara 253 klg., rizs 35 klg., kávé 4 klg., cukor 4 $\frac{1}{2}$ klg., pótkávé 4 $\frac{1}{4}$ klg., szappan 9 $\frac{1}{2}$ klg., szóda 1 $\frac{1}{2}$ klg., öreg asszonyok részére 1 drb seprű, 1 üveg kékitő. Kolozsvár, 1903. január hó 1-én. Pollák Lajosné, s. k. intéző. Szőke Dániel, s. k. pénzkezelő. Árkosi Lajosné, s. k. ellenőr. Dr. Hirschler József, s. k. ellenőr.

A kolozsvári ferenczrendiek templomának főoltárát *Kass Antal* aranyozó mester restaurálta helyes műizléssel, takaros csinnal. A lelkiismeretes vállalkozót melegen ajánljuk ilyennemű munkák végzésére.

Kovacsis Marianus atya, a mohácsi zárdának 1871-től 1890-ig gvardiánja és a külvárosi plébániának 19 éven át vezetője — exdefinitor et lector emeritus — elhunyt február hó 11-én éjjeli 1 órakor 75 éves korában rövid betegség után. R. I. P.

Bucus napok márczius hónapban,

tekintettel különösen sz. Ferencz gyermekeire.

- 5-én **Keresztes sz. József** ünnepén, ki az első rendnek volt tagja. E napra a rend tagjai számára a kellő feltételek betartása mellett teljes bucsut engedélyez az egyház.
6-án **Sz. Koléta** szűz ünnepén ki a második rendnek volt tagja szintén teljes bucsu van engedélyezve.
7-én **Bononiai sz. Katalin** ünnepén ki a második rend tagja volt, szintén teljes bucsut engedélyez az egyház.

